

Oikeusministeriön toiminta ja
taloussuunnitelma
2013–2016

*oikeusministeriö
justitieministeriet*

Oikeusministeriön toiminta ja taloussuunnitelma 2013–2016

16.1.2012

Julkaisun nimi	Oikeusministeriön toiminta ja taloussuunnitelma 2013–2016
Tekijä	Oikeusministeriö
Oikeusministeriön julkaisu	1/2012 Toiminta ja hallinto
OSKARI numero	OM 36/013/2011
ISSN-L	1798-7083
ISSN (PDF)	1798-7083
ISBN (PDF)	978-952-259-175-3
URN	URN:ISBN:978-952-259-175-3
Pysyvä osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-175-3
Asia- ja avain- sanat	oikeusministeriö, toiminta- ja taloussuunnitelma
Tiivistelmä	Oikeusministeriön hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma (TTS) vuosille 2013–2016

16.1.2012

Publikationens titel	Verksamhets- och ekonomiplan för justitieministeriets förvaltningsområde 2013–2016
Författare	Justitieministeriet
Justitieministeriets publikation	1/2012 Utredningar och anvisningar
OSKARI nummer	OM 36/013/2011
ISSN-L	1798-7083
ISSN (PDF)	1798-7083
ISBN (PDF)	978-952-259-175-3
URN	URN:ISBN: 978-952-259-175-3
Permanent adress	http://urn.fi/URN: 978-952-259-175-3
Sak- och nyckelord	justitieministeriet, verksamhets- och ekonomiplan
Referat	Verksamhets- och ekonomiplan för justitieministeriets förvaltningsområde för åren 2013–2016

SISÄLLYS

1	Toiminnan päälinjat	9
2	Huvudlinjerna för verksamheten	13
3	Toimintaympäristön muutos	17
4	Perusoikeudet, valtiollinen järjestelmä ja demokratia	20
4.1	Pitkätähdyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	20
4.2	Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	20
5	Oikeusturva	22
5.1	Tuomioistuimet	22
5.1.1	Pitkätähdyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	22
5.1.2	Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	24
	KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET	24
	TIETOHALLINTOHANKKEET	25
	TOIMITILAHANKKEET	25
	MENETTELYN JA TYÖPROSESSIN KEHITTÄMINEN	26
	MUUT TOIMENPITEET JA VOIMAVARATARPEET	27
5.2	Oikeusapu ja yleinen edunvalvonta	30
5.2.1	Pitkätähdyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	30
5.2.2	Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	31
	KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET	31
	TIETOHALLINTOHANKKEET	31
	TOIMITILAHANKKEET	32
	MUUT TOIMENPITEET JA VOIMAVARATARPEET	32
5.3	Ulosotto ja konkurssivalvonta	33
5.3.1	Pitkätähdyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	33
5.3.2	Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	35
	KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET	35
	TIETOHALLINTOHANKKEET	35
	TOIMITILAHANKKEET	35
	ULOSOTTOLAITOKSEN MÄÄRÄRAHATILANNE	36

6	Kriminaalipolitiikka	37
6.1	Yleinen kriminaalipolitiikka	37
6.2	Syyttäjälaitos	38
6.2.1	Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	38
6.2.2	Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	39
	KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET	39
	TIETOHALLINTOHANKKEET	39
	TOIMITILAHANKKEET	40
6.3	Rangaistusten täytäntöönpano	40
6.3.1	Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	40
6.3.2	Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	42
	KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET	42
	TIETOHALLINTOHANKKEET	42
	TOIMITILAHANKKEET	43
	MUUT TOIMENPITEET TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI	43
7	Arjen oikeussuhteet	45
7.1	Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi	45
8	Keskeiset lainvalmisteluhankkeet ja eräitä muita tavoitteita	46
8.1	Oikeusrekisterikeskus, tietosuojavaltuutetun toimisto ja onnettomuustutkintakeskus	46
8.2	Tutkimus ja kehittäminen	47
8.3	Saamelaisasiat	47
LIITE 1		48
LIITE 2		50
LIITE 3		54

1 Toiminnan päälinjat

Euroopan vaikea taloudellinen tilanne ja Suomen valtion talouteen kohdistuvat säästötoimenpiteet asettavat reunaehdot myös oikeusministeriön hallinnonalan toiminnalle suunnittelukaudella. Hallitusohjelmassa sovitut säästötoimenpiteet kiristävät hallinnonalan jo tällä hetkellä erittäin tiukkaa voimavaratilannetta vuoteen 2015 mennessä 14 miljoonalla eurolla. Tällaisessa tilanteessa hallitusohjelmassa asetettujen haasteellisten tavoitteiden toteuttaminen edellyttää hallinnonalalta toiminnallisia ja rakenteellisia uudistuksia sekä myös tulorahoitusmahdollisuuksien selvittämistä. Monet keskeisistä toimenpiteistä tuottavat taloudellisia hyötyjä kuitenkin vasta suunnittelukauden jälkeisenä aikana. Hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on välttämätöntä, sillä laadukas ja tehokas oikeuslaitos lisää turvallisuutta, hyvinvointia, kilpailukykyä ja hallinnon toimivuutta.

Hallitusohjelman mukaisesti oikeudenkäyntien kokonaiskeston lyhentämiseksi ja oikeusturvan laadun parantamiseksi laaditaan oikeusturvaohjelma aiempien toimenpidesuunnitelmien pohjalta.

Tavoitteena on siirtää tuomioistuintoiminnan painopistealuetta yhä enemmän ensi asteen tuomioistuimiin. Yleisissä tuomioistuimissa lyhennetään rikosasioiden kokonaiskestoja tehostamalla poliisin, syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinten yhteistyötä rikosasioiden käsittelyketjussa. Tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja ulosottolaitoksen voimavaroja kohdennetaan harmaan talouden torjuntaan, joka on hallituksen kärkihankkeita.

Tavoitteena on turvapaikka-asioiden joutuisa käsittely Helsingin hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa sekä lasten aseman parantaminen oikeudenkäytössä. Tämä edellyttää vuoden 2012 talousarviossa näihin tehtäviin osoitettua määrärahatasoa.

Teollis- ja tekijänoikeuksia (ns. IPR-asiat) koskevat riita-asiat on tarkoitus keskittää valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti markkinaoikeuteen. Tavoitteena on saada kyseisissä asioissa edellytykset luotettavalle ja yhdenmukaiselle oikeuskäytännölle. Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa käsiteltävät asiat siirretään ensi asteena hallinto-oikeuksien ratkaistavaksi. Uudistukset edellyttävät riittävää lisärahoitusta.

Käräjäoikeusverkosto uudistui vuoden 2010 alusta ja hovi- ja hallinto-oikeusverkoston uudistaminen on käynnissä. Rakennemuutostusta jatketaan vähentämällä hovioikeuksien määrää yhdellä ja hallinto-oikeuksien määrää kahdella. Pidemmällä aikavälillä yhteiskunnan kehittyminen saattaa edellyttää vielä perusteellisempaa tuomioistuinrakenteiden uudelleen tarkastelua.

Tietojärjestelmien toimivuus ja kehittyneen tietotekniikan hyväksikäytön laajentaminen ovat ratkaisevassa asemassa tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen toiminnan uudistamisessa. Suunnittelukaudella rakennetaan yleisille tuomioistuimille ja syyttäjälaitokselle asian- ja dokumentinhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä aineistopankki -tietojärjestelmäkokonaisuus, joka mahdollistaa poikkihallinnollisen sähköisen

yhteistyön muiden viranomaisten kanssa. Hakkeesta johtuvat lisämäärärahatarpeet ovat vuosina 2013–2015 yhteensä arviolta 20 milj. euroa.

Ulosottolaitoksen perimistulos on kasvanut voimakkaasti useamman vuoden ajan. Ulosotolla voidaan torjua harmaata taloutta ja ulosotolla on myös huomattava fiskaalinen merkitys. Ulosoton velkojille tilittämästä kertymästä valtion osuus on runsaat 40 prosenttia eli esimerkiksi 322 miljoonaa euroa vuonna 2010. Valtiolle tilitetään lisäksi ulosottomaksuja, joiden määrän vuonna 2011 arvioidaan olevan 68 miljoonaa euroa. Ulosoton asiamäärien kasvusta aiheutuvat kustannukset tulisi ottaa johdonmukaisesti huomioon ulosoton määrärahojen tasossa ulosottoimen tuloksellisen toiminnan turvaamiseksi. Pikaluotoista johtuvien haittavaikutusten vähentämiseksi valmistellaan uusia lainsäädäntötoimia, joilla mahdollisesti voidaan vaikuttaa myös velkomusasioiden määrään tuomioistuimissa ja ulosotossa.

Oikeuspoliittisesti merkittäviä lainsäädäntöhankkeita yksityisoikeuden alalla ovat suunnittelukaudella isyyslaki ja säätiölaki.

Kriminaalipolitiikan vaikuttavuustavoitteina on vähentää rikollisuutta ja rikollisuuden haittoja sekä parantaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta yhteiskunnassa. Oikeusministeriön hallinnonalalla erityisinä tavoitteina ovat uusintarikollisuuden ja väkivallan vähentäminen.

Väkivaltaa ehkäistään poikkihallinnollisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kuten paikallisten rikosentorjuntahankkeiden kanssa. Kansalaisten osallistumista turvallisen ympäristön kehittämiseen edistetään. Rikoksen uhrin aseman kehittämistä jatketaan valmisteltavalla uhripolitiikalla linjattavien ja EU:n rikosuhridirektiivissä täsmentyvien suuntaviivojen mukaan. Erityisesti painotetaan lasten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien uhrien tarpeet huomioon ottavien menettelytapojen tehostamista rikosprosesseissa ja tukitoimissa.

Syyttäjätöiminnan painopisteenä ovat suunnittelukaudellakin pitkään esitutkinnaissa ja syyteharkinnaissa olleiden asioiden määrän vähentäminen sekä pyrkimys mahdollisimman reaaliaikaiseen yhteistyöhön esitutkintaviranomaisten kanssa syyteharkinnan nopeuttamiseksi sekä yhteistyön tiivistäminen syyttäjien ja tuomioistuinten kesken juttujen käsittelyn tehostamiseksi. Syyttäjälaitoksen käynnissä olevan strategiatyön tulosten myötä tullaan tarkastelemaan syyttäjälaitoksen rakennetta. Palvelutoimistoverkostoa tullaan suunnittelukauden aikana karsimaan edelleen.

Valtiontaloudessa toteutettavat menoleikkaukset sekä muun muassa tietotekniikka- ja toimitilakustannusten kasvusta johtuvat menopaineet merkitsevät Rikosseuraamuslaitoksen taloustilanteen nopeaa heikkenemistä suunnittelukaudella. Tämä edellyttää Rikosseuraamuslaitoksessa laitostakan, vankiluvun ja toimintojen merkittäviä sopeuttamistoimia.

Rikosseuraamusjärjestelmää kehitetään siirtämällä rangaistusten painopistettä laitosseuraamuksista vapaudessa täytäntöön pantaviin seuraamuksiin ja rangaistusten täytäntöönpanossa suljetuista laitoksista avolaitoksiin. Painopistealueita suunnittelukaudella

ovat seuraamusten sisällöllinen kehittäminen vaikuttavuuden näkökulmasta sekä rangaistusta suorittavia henkilöitä koskevien käytäntöjen yhdenmukaisuus.

Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstön riittävyyden varmistamiseksi ulkoistamista jatketaan niissä toiminnoissa, joissa se on vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kannalta tarkoituksenmukaista, ja joissa ei käytetä merkittävää julkista valtaa.

Tavoitteena on lisätä avolaitospaikkojen määrää hienokseltaan siten, että suunnittelukauden lopussa 35 prosenttia kaikista vankipaikoista on avolaitospaikkoja. Hallitusohjelman tavoitteena on poistaa viimeisetkin paljusellit käytöstä peruskorjausohjelman myötä. Tavoitteen toteuttamiseksi tulee toteuttaa Hämeenlinnan vankilan ja Helsingin vankilan länsiselliosaston perusparannushankkeet. Toimitilahankkeiden toteuttaminen edellyttää kehykseen saatavaa lisärahoitusta (keskimäärin 4,2 milj. euroa vuodessa). Senaatti-kiinteistöjen ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyönä laadittavan toimitilaverkosto -selvityksen pohjalta laaditaan vuoteen 2020 ulottuva investointiohjelma, jonka avulla on tarkoitus saada aikaan merkittäviä toimintamenosäästöjä mm. luopumalla tarpeettomista kiinteistöistä.

Rangaistusten täytäntöönpanossa hyödynnetään aikaisempaa enemmän sähköistä valvontaa ja teknisiä apuvälineitä mm. kustannussäästöjen aikaansaamiseksi. Valvontarangaistuksen arvioidaan vähentävän päivittäistä vankilukua noin 100–110:llä suunnittelukauden loppuun mennessä.

Oikeusministeriö selvittää, olisiko perusteltua kehittää seuraamusjärjestelmää siten, että pitkiin ehdollisiin tuomioihin voitaisiin liittää lyhyt ehdoton rangaistus.

Selvitetään vankien terveydenhuollon järjestämisvastuun ja rahoittamisen siirtämistä sosiaali- ja terveysministeriölle. Samassa yhteydessä vankien terveydenhuollon valvontavalta siirrettäisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Tavoitteena on parantaa hoitojatkumoa ja taata vangeille samat terveydenhuoltopalvelut kuin muillekin kuntalaisille.

Suunnittelukauden keskeinen hanke on Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kehittäminen ja asiakastietojärjestelmähanke. Asiakastietojärjestelmällä toteutetaan, hallitaan ja ohjataan rangaistusten täytäntöönpanoprosesseja. Nykyiset järjestelmät tulevat elinkaarensa päähän viimeistään vuonna 2016 ja järjestelmien vanheneminen aiheuttaa merkittävän riskin täytäntöönpanon luotettavuudelle. Hanke on olennaisilta osiltaan myös toimintojen ja prosessien kehittämishanke. Hanketta ei kyetä toteuttamaan ilman lisärahoitusta. Hankkeen arvioitu kokonaiskustannus investoineen on noin 9 milj. euroa.

Suunnittelukaudella toteutetaan kansallisen ihmisoikeustoimintaohjelman hankkeet oikeusministeriön osalta sekä pannaan toimeen vuonna 2012 annettavan esityksen pohjalta uusi yhdenvertaisuuslaki. Hallituskauden lopussa annetaan ihmisoikeuspoliittinen selonteko, ja vuonna 2016 uusi ihmisoikeustoimintaohjelma. Kielellisiä oikeuksia edistetään kansallisen kielistrategian pohjalta. Otetaan käyttöön kansalaisaloite ja sähköinen osallistumisympäristö. Valmistellaan demokratiaselonteko ja käynnistetään työ laadittavalla demokratia-arviolla.

Oikeusministeriön hallinnonalan panostus tutkimukseen on valtionhallinnon pienimpiä. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusta tulisi vahvistaa sekä lisätä yhteistyötä yliopistojen ja muiden tahojen kanssa siten, että oikeusministeriön hallinnonalan keskeiset tutkimuksen katvealueet voidaan peittää.

Helsingissä 21.12.2011

Anna-Maja Henriksson
Oikeusministeri

Tiina Astola
Kansliapäällikkö

2 Huvudlinjerna för verksamheten

Under planeringsperioden ställer den svåra ekonomiska situationen i Europa samt sparåtgärderna som riktas mot Finlands statsfinanser gränser för verksamheten också inom justitieministeriets förvaltningsområde. Till följd av de i regeringsprogrammet överenskomna sparåtgärderna ska förvaltningsområdets redan nu strama resurser skäras ned med 14 miljoner euro före år 2015. I detta ekonomiska läge kräver uppnåendet av regeringsprogrammets ambitiösa mål att förvaltningsområdets verksamhet och strukturer reformeras samt att möjligheterna till inkomstsfinansiering utreds. Många av de mest centrala åtgärderna kommer dock att ge ekonomisk nytta först efter planeringsperioden. Det är nödvändigt att uppnå de i regeringsprogrammet uppställda målen, eftersom ett högklassigt och effektivt rättsväsende bidrar till att öka säkerheten, välfärden, konkurrenskraften och en välfungerande förvaltning.

I syfte att förkorta den totala längden på rättegångsprocesserna och förbättra kvaliteten på rättssäkerheten utarbetas det i enlighet med regeringsprogrammet ett rättssäkerhetsprogram utifrån tidigare åtgärdsplaner.

Målet är att flytta tyngdpunkten i domstolsverksamheten allt mer till domstolarna i första instans. Inom de allmänna domstolarna ska den totala längden av brottmål förkortas genom att effektivisera samarbetet mellan polisen, åklagarväsendet och domstolarna i behandlingskedjan för brottmål. Domstolarnas, åklagarväsendets och utökningsväsendets resurser riktas till bekämpning av grå ekonomi som hör till regeringens spetsprojekt.

Det strävas efter att asylärendena behandlas skyndsamt vid Helsingfors förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen samt att barnens ställning inom rättsskipningen förbättras. Detta kräver den anslagsnivå som anvisats för dessa uppgifter i budgeten för år 2012.

Twistemål som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt (s.k. IPR-ärenden) ska enligt statsrådets principbeslut koncentreras till marknadsdomstolen. Syftet är att i dessa ärenden skapa förutsättningar för en säker och enhetlig rättspraxis. Ärendena som behandlas av Landsbygdsnäringsnämnden ska överföras till att avgöras av förvaltningsdomstolarna som första instans. Reformerna förutsätter tillräcklig tilläggsfinansiering.

Tingsrätternas strukturreform trädde i kraft i början av år 2010 och reformen av hovrätternas och förvaltningsdomstolarnas strukturer pågår som bäst. Strukturreformen fortsätts genom att antalet hovrätter minskas med en och antalet förvaltningsdomstolar med två. På lång sikt kan den samhälleliga utvecklingen ge anledning till en grundligare översyn av domstolarnas strukturer.

När det gäller reformen av domstolarnas och åklagarväsendets verksamhet är fungerande datasystem och utnyttjande av avancerad datateknik av avgörande betydelse. Under planeringsperioden ska det för åklagarväsendet och de allmänna domstolarna skapas en materialdatabank-datasystemshelhet i syfte att effektivisera och samordna ärende- och dokumenthanteringsprocesserna och möjliggöra tväradministrativt elektroniskt samarbete med andra myndigheter. Behovet av tilläggsfinansiering för detta projekt är under åren 2013-2015 uppskattningsvis 20 milj. euro.

Utsökningsväsendets indrivningsresultat har redan under flera år ökat kraftigt. Genom utsökning är det möjligt att bekämpa grå ekonomi och utsökningen är också av stor fiskal betydelse. Statens andel av de influtna medlen som utsökningen redovisar till borgenärerna är drygt 40 procent, dvs. t.ex. år 2010 var andelen 322 miljoner euro. Till staten redovisas också utsökningsavgifter, vars belopp under år 2011 uppskattas uppgå till 68 miljoner euro. Kostnaderna till följd av det ökade antalet utsökningsklienter bör beaktas även i utsökningens anslagsnivå för att trygga en resultatrik utsökningsverksamhet. För att minska de negativa verkningarna av snabbblån ska det beredas nya lagstiftningsåtgärder, som önskas påverka även antalet fordningsmål i domstolarna och utsökningen.

Rättspolitiskt betydande lagstiftningsprojekt inom området för privaträtt under planeringsperioden är lagen om faderskap och lagen om stiftelser.

Det kriminalpolitiska effektmålet är att minska brottsligheten och skadeverkningarna av brottsligheten samt att förbättra säkerheten och trygghetskänslan i samhället. Särskilda mål inom justitieministeriets förvaltningsområde är att minska återfallsbrottslighet och våldet.

Våldet ska förebyggas i tväradministrativt samarbete med andra aktörer, såsom lokala projekt för att förebygga brottslighet. Medborgarnas deltagande i utvecklingen av en trygg miljö främjas. Förbättringen av brottsoffers ställning fortsätts enligt de riktlinjer som linjeras i brottsofferspolitiken och preciseras i EU:s brottsofferdirektiv. I fråga om brottsoffer prioriteras särskilt effektiviseringen av sådana förfaranden i straffprocessen och stödåtgärderna som beaktar barns och andra utsatta personers behov.

Prioriteringar inom åklagarverksamheten är också under planeringsperioden att minska antalet ärenden där förundersökningen och åtalsprövningen har tagit länge, att samarbeta med förundersökningsmyndigheterna i så nära realtid som möjligt för att försnabba åtalsprövningen samt att skapa tätare samarbete mellan åklagarna och domstolarna för att effektivisera behandlingen av ärendena. Utifrån resultaten av åklagarväsendets pågående strategiarbete ska åklagarväsendets struktur ses över. Antalet servicebyråer ska under planeringsperioden minskas ytterligare.

Utgiftsnedskärningarna i statsfinanserna samt bl.a. utgiftstrycket som beror på ökningen av de datatekniska kostnaderna och kostnaderna för lokalerna innebär en snabb försämring av Brottspåföljdsmyndighetens ekonomiska situation. Detta förutsätter betydande anpassningsåtgärder i fråga om anstaltsbeståndet, antalet fångar och funktionerna inom Brottspåföljdsmyndigheten.

Brottspåföljdssystemet utvecklas genom att flytta tyngdpunkten i straffen från anstaltspåföljder till påföljder som verkställs i friheten och i verkställigheten av straffen från slutna anstalter till öppna anstalter. Tyngdpunktsområden under planeringsperioden är utveckling av påföljdernas innehåll med tanke på deras effekter samt förenhetligande av förfarandena som gäller personer som avtjänar ett straff.

För att trygga tillräckliga personalresurser inom Brottspåföljdsmyndigheten ska utläggandet av funktioner på entreprenad fortsättas i fråga om sådana uppgifter, som inte innebär betydande utövning av offentlig makt och där detta med tanke på verksamhetens effekter och kostnadseffektivitet är ändamålsenligt.

Syftet är att öka antalet platser inom öppna anstalter så att 35 procent av alla fängplatser i slutet av planeringsperioden är platser i öppna anstalter. Ett av regeringsprogrammets mål är att genom programmet för sanering av fängelserna frångå även de sista cellerna utan toalett. För att uppnå detta mål ska projekten för att sanera Tavastehus fängelse och den västra cellavdelningen i Helsingfors fängelse genomföras. Genomförandet av dessa projekt förutsätter tilläggsfinansiering i ramarna (i genomsnitt 4,2 milj. euro per år). Senatfastigheter i samarbete med Brottspåföljdsmyndigheten utarbetar en utredning beträffande nätverket av lokaler. Utifrån denna utarbetas ett investeringsprogram som sträcker sig till år 2020 och som syftar till att skapa betydande omkostnadsbesparingar, bl.a. genom att det avstås från onödiga fastigheter.

Vid verkställighet av straff utnyttjas mer än förut elektronisk övervakning och tekniska hjälpmedel, bl.a. för att skapa kostnadsbesparingar. Användningen av övervakningsstraff uppskattas minska det dagliga antalet fångar med ca 100–110 före slutet av planeringsperioden.

Justitieministeriet utreder om det är ändamålsenligt att utveckla påföljdssystemet så att det till långa villkorliga domar kan anslutas ett kort ovillkorligt straff.

En överföring till social- och hälsovårdsministeriet av ansvaret för ordnandet och finansieringen av fångarnas hälso- och sjukvård ska utredas. I samband med detta skulle tillsynsbefogenheterna i fråga om fångarnas sjuk- och hälsovård överföras till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Syftet är att förbättra vårdkedjorna och trygga att fångarna har tillgång till hälsovårdstjänster på samma sätt som andra kommuninvånare.

Ett centralt projekt under planeringsperioden är projektet för att utveckla ett verksamhetsutvecklings- och klientdatasystem för Brottspåföljdsmyndigheten. Klientdatasystemet ska användas för att genomföra, administrera och styra processerna för verkställighet av straff. De nuvarande systemen blir föråldrade senast år 2016 och detta innebär en betydande risk för verkställighetens pålitlighet. Projektet är till väsentliga delar också ett verksamhets- och processutvecklingsprojekt. Projektet kan inte genomföras utan tilläggsfinansiering. De totala kostnaderna med investeringar uppskattas uppgå till ca 9 milj. euro.

Under planeringsperioden genomförs projekten enligt den nationella handlingsplanen för mänskliga rättigheter för justitieministeriets del samt verkställs den nya lagen om likabehandling på basis av propositionen som överlämnas år 2012. I slutet av regeringsperioden lämnas en redogörelse om människorättspolitiken och år 2016 en ny handlingsplan för mänskliga rättigheter. De språkliga rättigheterna främjas på basis av den nationella språkstrategin. Det införs ett medborgarinitiativ och en elektronisk plattform för deltagande. Det bereds en demokratipolitisk redogörelse och arbetet inleds med en demokratibedömning.

Inom justitieministeriets förvaltningsområde är satsningarna på forskning bland de minsta inom statsförvaltningen. Forskningen inom Rättspolitiska forskningsinstitutet bör stärkas och samarbetet med universiteten och andra instanser ökas så att forskningen täcker de centrala skuggområdena inom justitieministeriets förvaltningsområde.

Helsingfors den 21 december 2011

Anna-Maja Henriksson
Justitieminister

Tiina Astola
Kanslichef

3 Toimintaympäristön muutos

Yhteiskunnallinen kehitys heijastuu oikeusministeriön hallinnonalaan oikeusjärjestelmän monimutkaistumisena ja kansainvälistymisenä. Toisaalta perus- ja ihmisoikeuksien merkitys kasvaa. Samaan aikaan kuitenkin julkisen talouden niukkuus asettaa rajat oikeusvaltion kehittämiseksi.

Oikeuslaitoksen tehtävä yhteiskunnan toimivuuden ja yhteiskuntarauhan ylläpitäjänä on oikeusvaltion kulmakivi. Laadukas ja tehokas oikeuslaitos lisää turvallisuutta ja hyvinvointia sekä yhteiskunnan kilpailukykyä ja hallinnon toimivuutta. Se myös säästää kustannuksia muilla hallinnonaloilla ja edistää yhteiskunnan taloudellista toimivuutta.

Oikeussäätelyn monimutkaistuminen, oikeuslähteiden perustan laajeneminen ja syvälistä osaamista vaativien asioiden lisääntyminen asettavat entistä korkeampia osaamis- ja laatuvaatimuksia niille, jotka työskentelevät oikeusministeriön hallinnonalalla. Kokeneen henkilöstön korvaaminen suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle ei tule olemaan helppoa. Yhdenvertaisen oikeusturvan takaaminen ja voimavarojen niukkuus edellyttävät tuomioistuini- ja oikeusapuverkoston kehittämistä samoin kuin voimavarojen entistä selvempää kohdentamista hallinnonalan ydintehtäviin. Tietotekniikan kehitys antaa mahdollisuuden kehittää sähköisiä oikeuspalveluja.

Taloudellisen taantumun seurannaisvaikutukset ja harmaan talouden torjuntaan kohdistetut toimenpiteet lisäävät talousrikos- ja velkomusasioiden sekä yrityssaneeraus- ja konkurssi-asioiden määrää yleisissä tuomioistuimissa. Myös veroasioiden määrä hallintotuomioistuimissa lisääntyy. Talousrikokset saavat uudenlaisia muotoja, joissa asianosaisten määrä voi nousta tuhansiin. Vireillä olevat kaivosteollisuushankkeet lisäävät kaivos- ja kaava-asioiden määrää hallintotuomioistuimissa. Myös turvapaikka- ja muiden ulkomaalaisasioiden kasvuun on varauduttava. Syrjäytymisuhka, lapsiperheiden ongelmat ja väestön ikääntyminen lisäävät sosiaaliasioiden ja sosiaalivakuutusta koskevien asioiden määrää hallintotuomioistuimissa ja vakuutus-oikeudessa. Uusperheiden ja erilaisten perhemuotojen lisääntyminen saattavat lisätä perhe- ja perintöoikeudellisten riita-asioiden määrää.

Oikeusavun ja yleisen edunvalvonnan kannalta merkittävä toimintaympäristön muutos on väestön ikääntyminen. Talouden heikentyminen lisää syrjäytymistä. Nämä kehityskulut lisäävät sekä julkisen oikeusavun että yleisen edunvalvonnan tarvetta. Kansainvälistymiskehitys maahanmuuttaja-asiakkaiden ja asioiden kansainvälisten yhteyksien lisääntyessä edellyttää oikeusavulta ja yleiseltä edunvalvonnalta aiempaa laajempaa asi-
antuntemusta.

Työttömyysaste Suomessa on pysynyt edelleen korkeana. Pankkien järjestämättömien saamisten ja arvonlennustappioiden nousu on jatkunut. Myös kotitalouksien velkaantumistaso on kohonnut entisestään (Tilastokeskus: 113,7 vuonna 2010). Vuodesta 2009 alkaen maksuhäiriöisten henkilöiden ja yritysten sekä maksuhäiriömerkintöjen määrät

ovat lisääntyneet. Myös ulosottovelallisten määrän nousu on jatkunut. Velallisten määrän arvioidaan pysyvän suunnittelukaudella korkeana.

Ulosottoon saapuneet velkomisasiat ovat nousseet vuoteen 2008 verrattuna lähes 600 000 asialla. Arvio vuodelle 2011 on 2,9–3,0 miljoonaa asiaa. Eniten ovat nousseet vero- ja kuluttajasaatavat (pikalainat, maksukorttilainat). Myös erillisten, suoraan täytäntöönpanokelpoisten kulusaatavien lukumäärä on lisääntynyt. Ulosottoon saapuvien asioiden määrän oletetaan pysyvän korkeana koko suunnittelukauden ajan.

Vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla konkurssihakemusten määrä on lisääntynyt runsaat 6 % ja velkajärjestelyhakemusten määrä runsaat 16 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Yrityssaneeraushakemusten määrä on pysynyt suunnilleen vuoden 2010 tasolla. Euroopan talouskriisin paheneminen voi aiheuttaa suunnittelukaudella konkurssilukujen nopean kasvun.

Suomen rikollisuustilanne on pysynyt viime vuosina melko vakaana, ja tilastoitujen rikosten kokonaismäärä on 2000-luvun alkuvuosista hieman vähentynyt. Vuonna 2010 selkeää kasvua oli poliisin tietoon tullessa huumausainerikollisuudessa. Myös törkeät varkaudet lisääntyivät. Kokonaisuudessaan omaisuusrikokset ovat kuitenkin selvästi vähentyneet 2000-luvulla. Muutokset eri rikoslajien tilastoluvuissa johtuvat sekä rikollisuuden todellisista että lainsäädännössä tapahtuneista muutoksista ja myös siitä, miten aktiivisesti rikosten uhrit ilmoittavat rikoksista poliisille. Esimerkiksi tammi-syyskuussa 2011 ilmennyt viidenneksen kasvu poliisin tietoon tulleissa pahoinpitelyrikoksissa selittyy pääosin lievän pahoinpitelyn syyteoikeuden muuttamisella ja tähän liittyneillä poliisin uusilla toimintatavoilla.

Suomessa kaikkien rikosten väkilukuun suhteutettu määrä on kansainvälisesti vertaillen alhainen. Henkirikollisuuden taso on Suomessa sen sijaan Euroopan unionin kuudenneksi korkein ja myös kaikkien Euroopan maiden keskiarvoa korkeampi. Trendi on kuitenkin ollut laskeva viimeisen kymmenen vuoden aikana. Henkirikollisuuden tasoon vaikuttaa erityisesti runsas alkoholin kulutus, sillä suurin osa väkivaltarikoksista tehdään päihtyneenä.

Kansallisten uhritutkimusten mukaan väkivaltaa kokeneiden osuus väestöstä on pysynyt melko vakaana viimeiset parikymmentä vuotta. Eri väkivallan tyypeistä ainoastaan työpaikkaväkivalta lisääntyi vuosina 1993–2009. Tämä koskee etenkin palveluammateissa sekä terveyden- ja sairaanhoidon ammateissa työskenteleviä naisia. Sen sijaan sekä miesten että naisten kokemukset katuväkivallasta ovat vuonna 2009 tehdyn uhritutkimuksen mukaan puolittuneet 1980-luvun alkuun verrattuna.

Eniten väkivaltaa kokevat nuoret, ja suuri osa uhrikokemuksista kasautuu pienelle osalle nuorista. Lasten kokema kuritusväkivalta ja seksuaalinen väkivalta ovat vuonna 2008 tehdyn lapsiuhrikyselyn mukaan vähentyneet vuonna 1988 tehdyn kyselyn tasosta. Asenteet kuritusväkivaltaa kohtaan ovat muuttuneet selvästi kielteisemmiksi.

Väestön ikääntyessä poliisin arvion mukaan vanhuksiin suunnattuja rikoksia voi alkaa ilmetä aikaisempaa enemmän. Väestön ikääntyminen tulee ottaa huomioon myös rikos-sentorjunnassa ja kriminaalipolitiikassa.

Demokratian toimivuutta heikentää se, että äänestysaktiivisuus on pitkällä aikavälillä laskenut ja erot osallistumisessa esimerkiksi ikäryhmien välillä ovat kasvaneet. Vastavia haasteita on nähtävissä myös kansalaisyhteiskunnan toiminnassa.

Oikeussäätelyn monimutkaistuminen edellyttää entistä korostetummin paremman säätelyn kehittämistä. Lisäksi on pyrittävä aktiivisesti vaikuttamaan Euroopan unionin lainsäädännön sisältöön ja laatuun, koska unionilla on suuri rooli säädösvalmistelun käynnistäjänä. Lissabonin sopimuksen täytäntöönpano puolestaan merkitsee sitä, että unionin yhteistyö tehostuu ja erityisesti rikos- ja prosessioikeuden alalla lainsäädäntöhankkeiden määrä kasvaa.

Valtiontalouden vakauttamiseen liittyvien, hallitusohjelmaan kirjattujen säästötoimien johdosta oikeusministeriön hallinnonalan määräraha-kehäyksiin kohdistuu suunnittelukaudella yhteensä noin 14 miljoonan euron vähennykset. Hallitusohjelmaan sisältyvien uudistustavoitteiden toteuttamisesta sekä erityisesti tietotekniikka- ja toimitilakustannusten jatkuvasta kasvusta aiheutuu suunnittelukaudella huomattavia kustannuspaineita. Lisäksi tietotekniikan uudistamiseen tarvitaan kehyskaudella useiden kymmenien miljoonien eurojen investointeja. Näihin menopaineisiin vastaaminen edellyttää sekä lisämäärärahoja että huomattavia sopeuttamistoimia kaikilla toimialoilla jo senkin vuoksi, että suunnittelukaudelle lähdetäessä määrärahatilanne on kaikilla suurilla toimintamenomomenteilla hyvin kireä.

Johtuen hallinnonalan jäykästä menorakenteesta ja siitä, että toiminnan uudistaminen yleensä vaatii lainsäädäntömuutoksia, uudistushankkeilla tavoiteltavat menosäästöt realisoituvat parhaimmillaankin vasta usean vuoden aikaviiveellä. Koska oikeusvaltion kaikkien osien tulee myös taloudellisesti vaikeina aikoina toimia moitteettomasti, on välttämätöntä etsiä kaikki toiminnan tehostamismahdollisuudet ja muut keinot, joilla rahoitustilannetta voidaan korjata. On myös huolehdittava siitä, että toimenpiteet voidaan toteuttaa hallinnonalan perustehtävien hoitamisen olennaisesti kärsimättä ja kestävästi henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.

4 Perusoikeudet, valtiollinen järjestelmä ja demokratia

4.1 Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Pitkántähtäyksen yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on, että ihmis- ja perusoikeudet toteutuvat, demokratiassa on hyvät toimintaedellytykset ja lainsäädäntö on oikein kohdentuvaa, toimivaa, johdonmukaista ja ymmärrettävää. Tavoitteena on myös, että ihmiset ovat nykyistä paremmin tietoisia oikeuksistaan, ja että osallistumisen eroja kaventetaan.

4.2 Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Jatketaan valmistelutyötä yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistamiseksi vastaamaan nykyistä paremmin perustuslaissa säädettyä laaja-alaista syrjintäkieltoa niin, että lain nojalla voidaan tehokkaasti puuttua eri perusteilla tapahtuvaan syrjintään. Selvitetään yhdenvertaisuusasioiden hoitoon parhaiten soveltuva sijainti ministeriöiden toimialajako huomioon ottaen sekä mahdollisuudet kehittää tasa-arvo- ja tulevan yhdenvertaisuusvaltuutetun yhteistyötä.

Jatketaan työtä saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen edistämiseksi. Tavoitteena on erityisesti saada aikaan lainsäädäntöä saamelaisten oikeudesta osallistua saamelaisten kotiseutualueella olevien valtion maa- ja vesialueiden käyttöä koskevaan päätöksentekoon ja siten luoda tältä osin edellytykset ILO:n alkuperäiskansoja koskevan yleissopimuksen n:o 169 ratifioinnille.

Jatketaan henkilötietolainsäädännön tarkistamiseen tähtävästä valmistelutyöstä. Jatketaan valmistelutyötä turvallisuusselvityksistä annetun lain uudistamiseksi.

Lissabonin sopimuksen mukaisesti vaikutetaan EU:n sitoutumiseen perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sekä edistetään demokratian, avoimuuden ja hyvän hallinnon toteutumista unionissa.

Osallistutaan Ahvenanmaan itsehallintolain muutostarpeita kartoittavaan selvitystyöhön Ahvenanmaan maakunnan kanssa. Arvioidaan järjestelmän kehittämistarpeiden kartoituksen jälkeen mahdollisuuksia itsehallintolain kokonaisuudistukseen. Jatketaan Ahvenanmaa-asioiden tehostettua yhteensovittamista valtioneuvostossa.

Hyvän lainvalmistelun periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan nykyistä systemaattisempaa ja yhtenäisempää otetta koko valtioneuvostossa. Valtioneuvoston yhteisen säädöspolitiikan toteuttamiseksi otetaan käyttöön yhteiset menettelytavat lainvalmistelun suunnitteluun, johtamiseen ja seurantaan. Tehostetaan valtioneuvoston yhteistä säädösvalmisteluprosessia ja luodaan sen tukemiseksi yhteiset ja yhteen toimivat tietojärjestelmät. Otetaan käyttöön uudistettu ja yhteen sovitettu lainvalmistelua koskeva ohjeistus. Lainvalmistelun osaamisen parantamiseksi aloitetaan pitkäjänteinen ja monipuolinen koulutusohjelma.

Toteutetaan kansallisen ihmisoikeustoimintaohjelman oikeusministeriön toimialaan kuuluvat hankkeet ja tiedotetaan perusoikeuksista. Annetaan valtioneuvoston kielikeretomus ja seurataan kansallisen kielistrategian suosituksia. Otetaan käyttöön kansalaisaloite ja sähköinen osallistumisympäristö. Valmistellaan demokratiaselonteko ja käynnistetään työ laadittavalla demokratia-arviolla. Yhteistyössä kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan kanssa kehitetään demokratiakasvatusta, käynnistetään pitkäjänteinen demokratian ja kansalaisyhteiskunnan tilan seuranta, sekä kehitetään kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä.

5 Oikeusturva

5.1 Tuomioistuimet

5.1.1 Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Tuomioistuinlaitoksen toimintaedellytykset turvataan siten, että oikeusrauha, demokraattisen oikeusvaltion toimivuus ja luottamus oikeusjärjestykseen säilyvät heikkenevästä taloustilanteesta huolimatta. Oikeuden saatavuus ja muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin edellytykset toteutetaan Suomen perustuslain ja Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen edellyttämällä tavalla. Menettelyllisen oikeusturvan lisäksi korostuu tavoite aineellisen oikeusturvan toteutumisesta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Oikeusturvapalveluista osapuolille aiheutuvat kustannukset pidetään kohtuullisella tasolla. Oikeuslaitoksen toimivuus edellyttää myös eri ministeriöiden välisen yhteistyön lisäämistä. Hyvin toimiva tuomioistuinlaitos säästää kustannuksia muilla hallinnonaloilla.

Tuomioistuinverkoston kehittämistä jatketaan tavoitteena vahvat ja muuttuvassa toimintaympäristössä toimintakykyiset tuomioistuinyksiköt. Tavoitteena on tarjota tuomioistuinpalveluita siellä, missä niitä eniten tarvitaan, mutta turvata myös syrjäisemmillä alueilla asuvien oikeus palveluihin.

Lainsäädäntöä ja muutoksenhakujärjestelmiä kehitetään siten, että tuomioistuimiin ohjautuvat ainoastaan näyttö- ja/tai oikeuskysymysten osalta tulkinnanvaraiset oikeudellista harkintaa edellyttävät asiat. Tuomioistuintoiminnan painopistealuetta siirretään yhä enemmän ensi asteen tuomioistuimiin.

Tuomioistuinten toimintaedellytyksiä parannetaan siirtymällä asteittain sähköiseen lainkäyttömenettelyyn.

Keskeisenä vaikuttavuustavoitteena on oikeusvarmuus, joka syntyy oikeuksien ja velvollisuuksien perustumisesta säädettyihin lakeihin, riippumattomien tuomioistuinten perusteltuihin ratkaisuihin ja yhdenvertaiseen kohteluun lain edessä.

Edelleen tavoitteena on lyhentää keskimääräisiä käsittelyaikoja, vähentää vanhojen, yli 12 kuukautta vireillä olleiden asioiden määrää sekä parantaa oikeusturvan yhdenvertaista saatavuutta supistamalla käsittelyaikaeroja tuomioistuinten välillä. Rikosasioiden kokonaisuutta lyhennetään.

Taulukko. Tuomioistuinten keskeiset tavoitteet

Lyhennetään ratkaistujen asioiden keskimääräistä käsittelyaikaa (kk)	2007	2008	2009	2010	2011 arvio	2016 arvio/tavoite
Hovioikeudet	7,6	7	6,7	6,6	6,2	6,0
Käräjäoikeudet						
* rikosasiat	3,2	3,1	3,4	3,5	3,4	3,2
* laajat riita-asiat	7,8	8	8,2	8,3	8,4	8,0
* velkajärjestelyasiat	5,6	5,2	5,4	5,5	5,4	5,5
* summaariset asiat	2	2	2,2	2,5	2,4	2,2
Hallinto-oikeudet	9,3	9,2	7,8	7,3	7,5	7,0
Markkinaoikeus	14,1	14,1	10	8,7	8,0	8,0
Vakuutusoikeus	15	13,6	10,9	10,8	10	10,0
Vähennetään yli 12 kk vireillä olleiden asioiden määrää (kpl)	2007	2008	2009	2010	2011 arvio	2016 arvio/tavoite
Hovioikeudet, kaikki asiat	526	362	339	296	300	250
Hallinto-oikeudet, kaikki asiat	3 389	1 488	1 052	1 117	1 100	1 000
Käräjäoikeudet, rikosasiat			2 316	2 366	2 600	2 200
Käräjäoikeudet, laajat riita-asiat	1 251	1 295	1 307	1 411	1 500	1 300
Vakuutusoikeus, kaikki asiat	2 126	656	474	537	500	400
Tuomioistuinyksiköiden keskimääräisten käsittelyaikaero (pisin – lyhin, kk)	2007	2008	2009	2010	2011 arvio	2016 arvio/tavoite
Hovioikeudet	4,6	4,5	4,2	3,5	3,3	3,0
Hallinto-oikeudet	3,7	2,5	3,8	4,8	5,0	3,0
Käräjäoikeudet (rikosasiat)	4,6	3,4	4	4,2	6,0	4,0

Vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisen yleisenä edellytyksenä on tuomioistuinlaitoksen taloudellisen tasapainon saavuttaminen.

Tietojärjestelmien toimivuus ja kehittyneen tietotekniikan hyväksikäytön laajentaminen ovat keskeisessä asemassa tuomioistuinten toiminnan uudistamisessa. Myös epätarkoituksenmukaista toimitilakantaa on korvattava työyhteisöjen hyvää toimintaa tukevilla toimitilaratkaisuilla.

Hankkeiden toteuttaminen edellyttää riittävää rahoitusta. Vastaavasti on tärkeää toteuttaa työmääriin, työprosesseihin ja työmenetelmiin sekä organisaatorakenteisiin liittyviä tehostamistoimia samoin kuin toimia toimitila- ja muiden kustannusten alentamiseksi. On myös arvioitava mahdollisuuksia parantaa tuomioistuinten ja muun oikeuslaitoksen tulorahoitusta. Näitä toimenpiteitä tarkastellaan osana valmisteilla olevaa oikeusturvaohjelmaa. Monet keskeisistä toimenpiteistä tuottavat taloudellisia hyötyjä kuitenkin vasta suunnittelukauden jälkeisenä aikana.

5.1.2 Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET

Väestön ja yritysten alueellinen keskittyminen sekä oikeusturvan takaaminen muuttuvassa toimintaympäristössä edellyttävät myös tuomioistuinverkoston rakenteiden uudistamista ja toiminnan keskittämistä nykyistä suurempiin ja vahvempiin yksiköihin. Käräjäoikeusverkosto uudistui vuoden 2010 alusta ja hovi- ja hallinto-oikeusverkoston uudistaminen on käynnissä. Pidemmällä aikavälillä yhteiskunnan kehittyminen saattaa edellyttää vielä perusteellisempaa tuomioistuinrakenteiden uudelleen tarkastelua.

Käräjäoikeusuudistuksessa käräjäoikeuksien määrä väheni 27:ään. Uusien käräjäoikeuksien toiminta vakiinnutetaan. Suunnittelukaudella tehdään myös tutkimus uudistuksen vaikutuksista. Käräjäoikeuksien toimintoja keskitetään yhteen kansliaan lukuun ottamatta viittä käräjäoikeutta, joille jää pysyvästi kaksi kansliaa. Lisäksi vuoden 2012 aikana arvioidaan kahdella käräjäoikeudella koeaikaisesti olevan kahden kanslian (Savonlinnan ja Kuusamon kansliat) tarpeellisuutta seuraamalla asiakaskäyntien ja istuntojen määrää. Vuoden 2010 alun 17 tilapäisestä kansliasta on vuoden 2011 loppuun mennessä lakkautettu neljä. Vuosien 2013–2014 aikana lakkautetaan 6–8 tilapäistä kansliaa. Myös käräjäoikeuksien istuntopaikkaverkostoa tiivistetään.

Tällä hetkellä hovioikeuksia on kuusi ja alueellisia hallinto-oikeuksia kahdeksan. Hovi- ja hallinto-oikeusverkoston kehittämistä suunnitteleva toimikunta on jättänyt mietintönsä maaliskuussa 2011. Rakennemuudistusta jatketaan toimikunnan ehdotuksen pohjalta vähentämällä hovioikeuksien määrää yhdellä ja hallinto-oikeuksien määrää kahdella. Vähennysten kohdentaminen ratkaistaan vuonna 2012. Rakennemuudistuksella saadaan aikaan säästöjä, mutta sen toteutusvaiheesta aiheutuu jonkin verran väliaikaisia lisäkustannuksia.

Tuomioistuinten keskushallinnon uudelleen järjestelyn tarvetta on selvitetty. Vaihtoehtoisten mallien käytännön toteuttamisen muotoja tai vaikutuksia, kuten toimivaltaa ja rakennetta koskevaa selvitystä tai kustannusarvioita ei sen sijaan ole tehty. Tässä vaiheessa kehusehdotukseen ei ole sisällytetty mahdollisista uudelleenjärjestelyistä aiheutuvia lisämäärärahatarpeita. Päätöksenteon pohjaksi selvitetään keskushallinnon organisoititapa ja kustannusvaikutukset.

Suunnittelukaudella selvitetään myös, voidaanko tuomioistuinten organisaatiota koskevat säännökset keskittää yhteen tuomioistuinlakiin.

Teollis- ja tekijänoikeuksia (ns. IPR-asiat) koskevat riita-asiat keskitetään valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti markkinaoikeuteen. Tavoitteena on saada kyseisissä asioissa edellytykset luotettavalle ja yhdenmukaiselle oikeuskäytännölle.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa käsiteltävät asiat siirretään ensi asteena hallinto-oikeuksien ratkaistavaksi. Tämä uudistus on syytä toteuttaa hallinto-oikeuksien rakennemuudistuksen yhteydessä. Tällöin ratkaistaan myös kysymys siitä, missä määrin asioita tulisi yhtäältä keskittää ja toisaalta hajauttaa hallinto-oikeuksiin.

Laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista tulee voimaan vuoden 2013 alusta, mikä edellyttää oikeudenkäyntiavustajalautakunnan perustamista oikeusministeriön hallinnonalalle. Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset katettaisiin valvonta- ja hakemusmaksuilla.

TIETOHALLINTOHANKKEET

Suunnittelukaudella rakennetaan syyttäjälaitokselle ja yleisille tuomioistuimille asian- ja dokumentinhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä aineistopankki-tietojärjestelmäkokonaisuus (AIPA-hanke), joka mahdollistaa poikkihallinnollisen sähköisen yhteistyön muiden viranomaisten kanssa. AIPA-hankkeesta johtuvat vuotuiset lisämäärärahatarpeet ovat vuosina 2013–2015 arviolta 6,8 milj. euroa.

Hallintotuomioistuinten asianhallintajärjestelmiä kehitetään siten, että asioiden käsitteilyaikoja voidaan vaivattomasti seurata vaiheittain ja kokonaisuutena. Samalla luodaan korkeimman hallinto-oikeuden ja hallinto-oikeuksien asianhallintajärjestelmiin hälytysjärjestelmät käsittelyn viiveiden välttämiseksi. Vastaava järjestelmä on vakuutusoi-
kudessa jo käytössä.

TOIMITILAHANKKEET

Toiminnallisten hyötyjen saavuttaminen käräjäoikeusuudistuksesta edellyttää eri paikakunnilla toimivien kanslioiden toimintojen keskittämistä yhteen toimitilaan. Toimitilojen muutostarpeista aiheutuu kustannuksia suunnittelukaudella.

Eräiden toimitilahankkeiden taustalla on se, että nykyiset toimitilat eivät täytä työterveysvaatimuksia. Suurimmat yksittäiset toimitilahankkeet koskevat Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Hyvinkään ja Etelä-Karjalan käräjäoikeuksia sekä Kymenlaakson käräjäoikeuden Kotkan toimitiloja. Muiden tuomioistuinten suurin yksittäinen toimitilahanke on meneillään Helsingin hovioikeudelta vapautuneessa toimitilassa, johon ollaan sijoittamassa Helsingin hallinto-oikeus, markkinaoikeus ja työtuomioistuin vuoden 2012 alkupuolella. Vakuutusoi-
keus ja eräitä muita hallinnonalan virastoja siirtyy tämän jälkeen Helsingin hallinto-oikeudelta vapautuviin tiloihin.

Suunnittelukaudella on erikseen varauduttava myös hovi- ja hallinto-oikeuksien mahdollisten rakennemuutosten aiheuttamiin toimitilatarpeisiin sekä IPR-asioiden siirtymisestä markkinaoikeuteen ja maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan asioiden siirtämisestä hallinto-oikeuksiin mahdollisesti aiheutuviin toimitilatarpeisiin.

Toimitilahankkeiden tueksi kehitetään edelleen oikeusministeriön oikeustalokonseptia ja niiden yhteydessä kiinnitetään huomiota tuomioistuinten turvajärjestelyihin. Turvapor-teista ja läpivalaisulaitteista sekä turvapalveluista aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon suunnittelussa.

Tuomioistuinten toimitilahankkeista, indeksikorotuksista ja turvajärjestelyistä johtuvat vuotuiset lisämäärärahatarpeet ovat suunnittelukaudella 1,1–2,7 milj. euroa.

MENETTELYN JA TYÖPROSESSIEN KEHITTÄMINEN

Suunnittelukaudella jatketaan hallintolainkäytön kehittämistä erityisesti prosessin ja muutoksenhakusäännösten toimivuuden parantamiseksi. Hallintolainkäyttötoimikunnan toimikausi päättyi vuoden 2010 lopussa. Suunnittelukaudella tavoitteena on valmistella hallintolainkäyttötoimikunnan ehdotusten ja niistä annettujen lausuntojen pohjalta hallituksen esitykset hallintoprosessia koskevien säännösten ja muutoksenhakusäännösten uudistamiseksi. Tässä yhteydessä otetaan tarkasteluun myös hallinto-oikeuksissa käsiteltävien asiaryhmien keskittämistä ja hajauttamista koskevat asiat sekä valituslupajärjestelmän kehittäminen.

Annetaan hallituksen esitys käsittelyn joutuisuudesta hallinnossa ja oikeussuojakeinoista hallintoasian käsittelyn viivästyessä. Jatketaan valmistelutyötä lainsäädännöksi oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä hallintolainkäytössä.

Hallitusohjelman mukaisesti asianosaisjulkisuutta vakuutusoikeuden käsittelyssä parannetaan. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusoikeuslain muuttamisesta (HE 281/2010 vp) raukesi eduskunnassa keväällä 2011. Uusi hallituksen esitys annetaan vuonna 2012. Vakuutusoikeusprosessin avoimuuden lisääminen hankkimalla tulkinnanvaraisissa asioissa nykyistä selvästi enemmän tuomioistuinten ulkopuolisia asiantuntijalausuntoja edellyttää lisävoimavaroja (0,3 milj. euroa vuodessa).

Toteutetaan oikeudenkäymiskaaren todistelua koskevien säännösten (OK 17 luku) kokonaisuudistus.

Toteutetaan erillisellä lailla sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain voimaantulo, joka kumoaa nykyiset rikesakkoa ja rangaistusmääräysmenettelyä koskevat lait.

Saatetaan voimaan esitutkinta- ja pakkokeinolain kokonaisuudistus.

Valmistellaan syyteneuvottelun eli syytteestä sopimisen mahdollista käyttöönottoa sekä syyttämättäjättämisjärjestelmän kehittämistä.

Sen jälkeen kun on saatu riittävästi kokemuksia, arvioidaan, voidaanko 1.1.2011 käyttöönotettua hovioikeuksien jatkokäsittelylupajärjestelmää laajentaa. Selvitetään mahdollisuutta hyödyntää käräjäoikeuden tallenteita ja rajata näyttöön kohdistuvaa muutoksenhakua hovioikeusmenettelyn nopeuttamiseksi.

Vuosina 2011–2014 toteutetaan EU:n monivuotista vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen ohjelmaa (ns. Tukholman ohjelma), joka hyväksyttiin vuoden 2009 lopussa. Osallistutaan kaikkien jo hyväksytyjen rikosoikeudenalan puitepäätösten muuttamiseen Lissabonin sopimuksen mukaisen oikeusperustan mukaisiksi.

MUUT TOIMENPITEET JA VOIMAVARATARPEET

Tehostettu harmaan talouden torjunta on hallituksen kärkihankkeita. Tuomioistuinten henkilöstövoimavaroja kohdennetaan laajojen talousrikosasioiden käsittelyyn.

Yleisissä tuomioistuimissa lyhennetään rikosasioiden kokonaiskestoja tehostamalla poliisin, syyttäjän ja tuomioistuinten yhteistyötä rikosasioiden käsittelyketjussa. Suunnittelukaudella seurataan hovioikeuksissa käyttöön otetun jatkokäsittelylupamenettelyn toimivuutta ja soveltamista sekä sen vaikutuksia käsittelyaikoihin ja tuomioistuinten resursseihin.

Tuomioistuimiin tulisi ohjautua vain oikeudellista harkintaa edellyttäviä asioita, jotka ovat tulkinnanvaraisia näyttö- ja/tai oikeuskysymysten osalta. Tässä tarkoituksessa etsitään myös vaihtoehtoisia ratkaisumenetelmiä tuomioistuin käsittelylle.

Lainsäädännön tulkinnanvaraisuus lisää oikeudellisten konfliktien mahdollisuuksia ja siten myös tuomioistuinten asiamääriä. Tämän vuoksi lainsäädännön selkeydellä on keskeinen merkitys tuomioistuinten työmääriin.

Valituskelpoisia hallintopäätöksiä tehdään vuositasolla arviolta 20–30 miljoonaa, joista noin 30 000 ohjautuu valitusasiana hallintotuomioistuimiin ja 4 000 korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Hallintotuomioistuimiin ohjautuu asioita kaikilta hallinnonaloilta. Muutoksenhaun tarvetta voidaan vähentää kehittämällä lainsäädäntöä, hallintopäätösten perusteluita, oikaisuvaatimusmenettelyä ja hallinnon neuvontapalveluita. Kehittämistyö edellyttää eri ministeriöiden välisen yhteistyön tiivistämistä.

Muutoksenhaun tarvetta hallintotuomioistuimiin voidaan vähentää myös julkaisemalla aikaisempaa enemmän laajempaa merkitystä omaavia hallintotuomioistuinten päätöksiä ja parantamalla tiedon saantia päätöksistä.

Muutoksenhakuja ylempiin tuomioistuimiin pyritään vähentämään ja rajoittamaan ne tilanteisiin, joissa on kysymys aidosti tulkinnanvaraisesta oikeus- tai näyttökysymyksestä.

Yksilön oikeusturvan kannalta tai yhteiskunnallisesti merkittävälle asiaryhmille asetetaan erityisiä käsittelyaikatavoitteita. Oikeusturvan yhdenvertaisen saatavuuden takaamiseksi on tärkeää, että tuomioistuinten resurssit vastaavat mahdollisimman hyvin käsiteltävänä olevien asioiden laatua ja määrää. Tuomioistuinten resurssien kohdentamisessa otetaan aikaisempaa paremmin huomioon kunkin tuomioistuin yksikön asiarakenne.

Tuomioistuinten määrärahakehitys

Tuomioistuinten työmäärät ovat kasvaneet ja käsittelyajat ovat osin pitkiä. Tämä on lisännyt henkilöstön työpaineita. Tuomioistuinten toimintaedellytysten turvaaminen siten, että käsittelyajat eivät enää kasva, on järjestettävä niukkenevin määrärahoihin.

Turvapaikka-asioiden joutuisan käsittelyn turvaaminen Helsingin hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Hallitusohjelmassa painotetaan turvapaikkahakemusten käsittelyn nopeuttamista. Turvapaikka-asioiden nopea käsittely puolestaan edellyttää, että myös tuomioistuimeen päätyvät asiat ratkaistaan nopeasti.

Turvapaikka-asioita koskevien oikeusprosessien kesto vaikuttaa merkittävästi vastaanoton kokonaiskustannuksiin. Kokonaiskustannusten vähentämiseksi on erityisen tärkeää taata turvapaikkahakemusten nopea ja tehokas viranomais- ja tuomioistuinkäsittely. Tämä vähentää perusteettomasti turvapaikkaa hakeneista aiheutuvien ylläpitokustannusten määrää, mutta myös ennaltaehkäisee perusteetta turvapaikkaa hakevien maahantulijoiden määrää. Nopea käsittely myös edesauttaa turvapaikan saaneiden kotouttamista.

Turvapaikka-asioiden käsittelyaikojen pitäminen kohtuullisella tasolla edellyttää lisämäärärahaa yhteensä 1 milj. euroa vuodessa Helsingin hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Teollis- ja tekijänoikeusasioiden keskittäminen markkinaoikeuteen

Hallitusohjelmassa todetaan, että aineettomien oikeuksien (IPR) strategian toteuttamista jatketaan ja uudistetaan strategian toimenpideohjelma toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten ja hallituksen painopisteiden pohjalta. Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan (s. 23) sisältyy IPR-asioiden käsittelyn keskittäminen markkinaoikeuteen. Tavoitteena on saada kyseisissä asioissa edellytykset luotettavalle ja yhdenmukaiselle oikeuskäytännölle.

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien asioiden keskittäminen edellyttää tämän hetkisen arvion mukaan 14 henkilötyövuoden ja 1,3 miljoonan euron lisäystä tuomioistuinten momentille (25.10.03). Keskittämisen yhteydessä tulee toteuttaa myös aineistopankkihanke. Henkilötyövuosien lisäyksestä 5 henkilötyövuotta siirrettäisiin työvoima- ja elinkeinoministeriön pääluokan momentilta 32.40.03 (Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot) ja 9 henkilötyövuoden lisäys tarvittaisiin asioiden nykyistä nopeampaan ja parempaan käsittelyyn. Henkilötyövuosien lisäykset eivät ole mahdollisia hallinnonalan sisäisinä siirtoina.

Markkinaoikeuden uudet asiat

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 76/2011 vp), joiden olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2012 alusta. Esityksessä ehdotetaan puolustus- ja turvallisuushankintoja koskevaa muutoksenhakua järjestettäväksi siten, että ensimmäisen asteen muutoksenhaku tapahtuisi markkinaoikeudessa, mikä edellyttää 0,1 milj. euron lisämäärärahaa markkinaoikeudelle.

Lapsen tarpeet nykyistä paremmin huomioon ottava oikeudenkäynti

Hallitusohjelmassa edellytetään, että lasten asemaa parannetaan oikeudenkäytössä esimerkiksi valtakunnallistamalla tuomarin, asiantuntija-avustajan ja vanhempien yhteistyömalli. Myös lakivaliokunta on lausunnossaan pitänyt hanketta tärkeänä (LaVL 18/2011).

Vuoden 2011 alussa neljässä kärjäoikeudessa (Helsingin, Espoon, Oulun ja Pohjois-Karjalan kärjäoikeudet) aloitetun lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta ja elatusta koskevien riita-asioiden asiantuntija-avusteisen tuomioistuinsovittelun (ns. Follo-hanke) kokeilusta saadut tulokset ovat olleet kannustavia. Pilottituomioistuimissa oli lokakuun alkuun mennessä tullut vireille 202 sovittelua, joista lopullisesti on sovittu 63 riitaa ja määräaikaisesti 30 riitaa. Yhteensä 40 asiaa on palannut oikeudenkäyntiin. Pienessä osassa asioita sovintoon on päästy jo ennen sovittelun aloittamista. Sovittelu lyhentää kokonaiskäsitelyaikoja, koska onnistuneen sovittelun seurauksena oikeudenkäynti ei jatku. Myönteisten tulosten perusteella oikeusministeriö pitää tärkeänä, että malli laajenee vuoden 2012 aikana mahdollisimman kattavaksi ja että jatkuvuus valtakunnallisen toimintamallina turvataan, mikä edellyttää 0,9 milj. euron vuotuista lisärahoitusta.

Riidattomien velkomusasioiden kasvu

Kärjäoikeuksiin saapuvien riidattomien velkomusasioiden määrä on viime vuosina kasvanut huomattavasti. Summaarisia asioita arvioidaan saapuvan 340 000 vuonna 2011 (154 933 asiaa vuonna 2006).

Riidattomien asioiden voimakas kasvu on ruuhkauttanut asioita ja vireillä olevien asioiden määrä on yli kaksinkertaistunut lyhyessä ajassa. Riidattomia velkomusasioita oli vireillä noin 31 000 vuonna 2007 ja 75 000 syyskuun lopussa 2011. Ilman tarvittavaa määrärahalisäystä (0,9 milj. euroa vuodessa) joudutaan henkilöstöä vähentämään suunnittelukaudella, jolloin ruuhka kasvaa edelleen.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa käsiteltävien asioiden siirtäminen hallinto-oikeuksiin

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla toimivan maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan asiat tulisi siirtää hallinto-oikeuksissa käsiteltäväksi oikeusministeriön työryhmämuistion OM 1:2007 ehdotusten mukaisesti. Uudistus tulisi toteuttaa hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksen yhteydessä. Valitustien siirto ja siihen liittyvät henkilöstö- ja muut resurssisiirrot eivät ole mahdollisia hallinnonalan sisäisinä siirtoina, vaan ne edellyttäisivät hallinnonalan voimavarojen kasvattamista (1,4 milj. euroa ja 15 htv, josta 10 htv siirtona MMM:n hallinnonalalta). Siirron ajankohtaa ja muita siirron toteuttamiseen liittyviä kysymyksiä on tarkoitus valmistella yhteistyössä MMM:n kanssa.

Tuomioistuinharjoittelu

Hallitusohjelmassa (s. 25) todetaan, että tuomioistuinharjoittelupaikkoja lisätään ja huolehditaan tuomarien koulutuksesta. Myös lakivaliokunta on lausunnossaan ottanut asian esille (LaVL 17/2011).

Vuonna 2011 voimaan tulleilla lakimuutoksilla mahdollistettiin tuomioistuinharjoittelun suorittaminen käräjäoikeuden lisäksi osittain myös hovi- ja hallinto-oikeuksissa. Tuomioistuinharjoittelu on tärkeä tuomioistuinten tulevaisuuden toimintaedellytysten kannalta. Tuomioistuinharjoittelu on käytännössä merkittävä rekrytointikanava tuomioistuinuralle. Rekrytointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota nyt, kun suuri osa tuomareista on siirtymässä eläkkeelle lyhyellä aikavälillä. Harjoittelupaikkojen lisääminen 9 henkilötyövuoden verran edellyttää 0,3 milj. euron lisämäärärahaa.

Lautamiesten istuntopalkkioiden korotus

Lautamiespalkkioiden ja korvausten perusteet on viimeksi vahvistettu oikeusministeriön päätöksellä 3.4.2002 (OM 20/123/2002). Rahan arvon alenemisen ja tapahtuneen ansiokehityksen huomioon ottamiseksi sanottuja perusteita tulee tarkistaa noin 20 prosenttia. Tästä johtuva vuotuinen menojen lisäys on 0,6 milj. euroa.

5.2 Oikeusapu ja yleinen edunvalvonta

5.2.1 Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Oikeusavussa ja yleisessä edunvalvonnassa tavoitteena on, että asiakkaat ja päämiehet saavat tarvitsemansa avun asiantuntevasti, oikea-aikaisesti ja kohtuullisin kustannuksin. Syrjäytymistä voidaan ehkäistä antamalla asianosaisille oikeudellista apua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena on myös vähentää tuomioistuimiin saapuvien asioiden määrää laadukkaalla oikeudellisella neuvonnalla ja avustajien avulla tapahduttamalla sovittelulla.

Ostopalveluja tarvitaan täydentämään oikeusaputoimistojen virkatyönä tuottamaa edunvalvontaa. Palveluja ostetaan erityisesti silloin, kun se on tarpeen palveluiden alueellisen saatavuuden turvaamiseksi edunvalvonta-alueiden laajentuessa. Tavoitteena on lisäksi toiminnan tuottavuuden parantaminen ostopalveluja hankkimalla. Vuoden 2012 aikana ostopalveluina hankitaan noin 3 700 päämiehen edunvalvontapalvelut (lisäystä vuoteen 2011 noin 280 päämiestä). Tavoitteena on vuoden 2012 aikana kilpailuttaa noin 1 000 päämiehen edunvalvontapalvelut niin, että vuoden 2013 alusta lukien palveluja hankintaan ostopalveluina 4 700 päämiehen osalta, vuonna 2013 noin 5 700 päämiehen osalta ja vuosina 2014 ja 2015 noin 6 500 päämiehen osalta. Näin ollen vuonna 2015 ostopalveluina hankittaisiin 55 henkilötyövuotta vastaavat palvelut ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Tämän lisäksi muilla tuottavuustoimenpiteillä edunvalvonnan henkilöstötarve alenee 35 henkilötyövuodella. Edunvalvontavaltuutuksen käyttöönottoa lisätään.

5.2.2 Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET

Oikeusaputoimistojen määrää vähennetään nykyisestä 46 oikeusaputoimistosta noin 30 oikeusaputoimistoon vuoteen 2014 mennessä. Hallinnollinen yhdistäminen keventää hallintoa ja parantaa toiminnallista tehokkuutta. Vuoden 2012 aikana selvitetään mahdollisuuksia muodostaa oikeusaputoimistoista edelleen laajempia hallinnollisia kokonaisuuksia.

Julkisen oikeusavun oikeudenmukaista kohdentumista selvitetään. Selvityksen tekee Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos vuosien 2011–2013 aikana. Selvityksen ensimmäisen vaiheen aikana tutkitaan asiakkailta perittäviä palkkioita ja maksuja, oikeusturvavakuutuksen käyttöä ja tehdään asiantuntijahaastattelut. Selvityksen toisen vaiheen aikana tehdään kyselytutkimus mm. asiakkaiden ohjautumisesta oikeusaputoimistoihin ja yksityisen asiamiehen asiakkaaksi.

Kansainvälistä suojelua hakevien oikeusapua pohtinut sisäasiainministeriön ohjausryhmä ehdotti mietinnössään (12/2011), että kansainvälistä suojelua hakevien yksilölliset oikeusapupalvelut siirretään yksinomaan oikeusapulain piiriin. Näissä asioissa avustajia voivat määrätä nyt sekä oikeusaputoimistot että vastaanottokeskukset. Lisäksi oikeusaputoimistojen julkiset avustajat voivat toimia itse avustajina näissä asioissa. Olisi tarkoituksenmukaista siirtää nämä tehtävät kokonaan oikeusaputoimistoille tai tehdä oikeusapulain muutos päällekkäisyyden poistamiseksi. Tehtävien siirto oikeusaputoimistoihin edellyttää määrärahan siirtoa sisäasiainministeriön hallinnonalalta.

Selvitysmies Kirsti Rissanen on ehdottanut, että talous- ja velkaneuvonta siirretään oikeusaputoimistoihin. Hallitusohjelmassa todetaan, että etsitään tarkoituksenmukainen tapa yhtenäistää talous- ja velkaneuvonnan palveluja ja kehitetään sosiaalista luototusta yllättävien talousongelmien hoidossa. Jos talous- ja velkaneuvonta siirrettäisiin, oikeusaputoimistoille tulee oikeusavun ja yleisen edunvalvonnan lisäksi kolmas toimintasektori, mikä edellyttää lisävoimavaroja. Talous- ja velkaneuvonta on työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla ja näin ollen sillä on ensisijainen toimintavastuu hallitusohjelman toteutumisesta tältä osin.

TIETOHALLINTOHANKKEET

Tavoitteena on rakentaa kuluttajariitalautakunnan tietovarasto (dwKRIL) vuonna 2013 palvelemaan toiminnan ja johtamisen tietotarpeita. Kuluttajariitalautakunnan asiakaspalvelua on tarkoitus kehittää sähköisen asiainnin hankkeella vuonna 2012. Tavoitteena on kuluttajaviranomaisten yhteinen portaaliratkaisu, joka ensisijaisesti ohjaa kuluttajaneuvonnan nettisivuille.

Oikeusaputoimistoissa ei ole videoneuvotteluyhteyksiä, mutta niitä on tarkoitus lisätä kehyskauden aikana noin 80 toimipaikkaan. Vuoden 2013 tavoite on, että laitteet hankitaan 15 toimipaikkaan, mistä aiheutuu 100 000 euron kustannukset. Oikeusaputoimistojen kireän määrärahatilanteen takia laitteiden hankintaan tarvitaan lisämääräraha.

TOIMITILAHANKKEET

Oikeusaputoimistojen ja yleisen edunvalvonnan toimitilahankkeiden lähtökohtana ovat tilatehokkuus ja taloudelliset toimitilaratkaisut. Näiden lähtökohtien tueksi kehitettyä oikeustalokonseptia kokeillaan alkavien tilahankkeiden yhteydessä ja tavoitteena on, että varsinaiset uudet toimitilahankinnat tehdään nykyresurssien puitteissa. Lisää määrärahaa tarvitaan vuosittaisiin indeksimuutoksiin ja kertaluonteisiin kalustehankintoihin. Indeksimuutokset ovat sopimuskohtaisia, sidottuja menoja, joihin toimistot eivät voi itse toiminnallaan vaikuttaa.

MUUT TOIMENPITEET JA VOIMAVARATARPEET

Oikeusavun tiukan taloudellisen tilanteen takia vuonna 2012 vähennetään noin 7 henkilötyövuotta. Siirtyvän määrärahan taso on alhainen (4 %). Oikeusaputoimistojen henkilöstö on esittänyt huolensa jatkuvista henkilöstösäästöistä. Samaan aikaan maan taloudellisen tilanteen heikkeneminen lisää oikeusavun tarvetta. Julkisen oikeusavun tehtävänä on huolehtia nimenomaan vähävaraisten kansalaisten oikeusturvan toteutumisesta. Oikeusturvan toteutuminen edellyttää riittävää budjettirahoitusta. Rahoitusongelmaa ei ratkaista maksuja korottamalla, koska palvelun saajat ovat yhteiskunnan vähävaraisimpia. Julkinen oikeusapu ei ole liiketaloudellista toimintaa. Liiketaloudellisin perustein palvelua antavat vain ne oikeusaputoimistot, joiden alueilla ei ole riittävästi yksityisiä palveluntarjoajia.

Julkisen oikeusavun laadun arviointijärjestelmä

Julkisen oikeusavun laadun arviointijärjestelmän pilotointityöryhmän (OM 9/33/2010) toimikausi päättyi 30.4.2012. Työryhmä tekee ehdotuksen muun muassa järjestelmän jatkokehittämisestä. Laatua arvioidaan osapuolille suoritettavilla kyselyillä ja vertaisarviointilla. Vuoden 2012 aikana jatketaan laadun pilotointia Helsingin ja Itä-Suomen oikeusapupiirien toimistoissa ja alueiden asianajo- ja lakiasiantuntijatoimistoissa.

Oikeusavun vähimmäispalkkioiden ja tuntipalkkion indeksitarkistus

Oikeusavun palkkioperusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella (290/2008). Vuosina 2009–2011 palkkioihin ei ole tehty indeksitarkistusta. Elinkustannusindeksimuutos po. ajanjaksolla on 6 prosenttia. Palkkioiden korottamisen 6 prosentilla arvioidaan

lisäävän menoja 870 000 euroa momentilla 25.10.50 (Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset).

Edunvalvojan palkkiot

Edunvalvojan palkkiota koskevat holhoustoimilain säännökset muuttuvat vuoden 2013 alusta lukien. Laissa määritellään indeksisidonnaisesti minimi tulo- ja varallisuusrajoille, joita pienemmillä tuloilla ja varallisuudella palkkiota ei saa periä. Asetuksen valmistelu tapahtuu vuoden 2012 aikana ja arvio muutoksen aiheuttamista taloudellisista vaikutuksista saadaan vuoden 2012 aikana. Tavoitteena on, että valtiolle kertyvät edunvalvojan palkkiot eivät pienene muutoksen johdosta. Kehyskauden tavoitteena on lisäksi, että edunvalvojan palkkiorakennetta yksinkertaistetaan.

SADe-hankkeeseen liittyvä etäpalvelukokeilu

Oikeusavun ja yleisen edunvalvonnan palvelujen saatavuuden turvaamiseksi oikeusapu osallistuu valtiovarainministeriön SADe-hankkeeseen liittyvään etäpalvelukokeiluun. Vuoden 2012 aikana Jyväskylän oikeusaputoimisto on mukana kokeilussa. Saatujen kokemusten perusteella etäpalvelun käyttöä laajennetaan suunnittelukaudella. Oikeusaputoimistojen kireän määrärahatilanteen takia käyttöönottoa ei voida toteuttaa ilman lisämäärärahaa.

5.3 Ulosotto ja konkurssivalvonta

5.3.1 Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Ulosotto on merkittävä osa maksuhäiriöpolitiikkaa. Maksuhäiriöpolitiikan yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina ovat velkojen tehokas perintä, velkaongelmista ja ylivelkaantumisesta selviytymisen edistäminen ja kohtuulliset perintäkustannukset. Osana oikeusturvapolitiikkaa maksuhäiriöpolitiikka toteuttaa myös oikeussuojavaatimuksia. Epävarmassa taloudellisessa tilanteessa tehokkaasti toimivan ulosottolaitoksen rooli korostuu asianosaisten oikeusturvan toteuttajana. Pikalainat ovat lisääntyneet ja erityisesti pienempien kulutusluottojen markkinointi ja käyttö lisääntyvät, minkä seurauksena kuluttajan taloudenhallinta voi heiketä. Tässä tilanteessa ulosoton rooli korostuu ylivelkaantumisen ehkäisemisessä.

Taulukko: Ulosottolaitoksen keskeiset vaikuttavuustavoitteet

	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2011 arvio	2012 arvio	2016 arvio
Rekisteröitävien maksuhäiriöiden ennalta ehkäiseminen					
vuoden aikana vireille tulleet velalliset, lkm	370 100	373 700	382 000	392 000	392 000
luottotietorekisteriin merkityt henkilöt ja yritykset, määrä vuoden lopussa	345 900	363 300	379 000	380 000	380 000
Luottotappioiden torjuminen					
käsitellyt asiat, (1 000 kpl)	2 497	2 657	2 790	2 800	2 700
perimistulos, velkojille tilitetty milj. euroa	730	836	950	950	950
keskimääräinen käsittelyaika, kk	6,5	6,4	6,4	6,5	6,5
väärinkäytöstopausten selvittäminen erikoisperinnässä, lkm			150	250	250
Velkaongelmista ja velkaantumisesta selviämisen edistäminen					
perintäkustannusten pysyttäminen kohtuullisella tasolla (ulosottomaksut; % peritystä euromäärästä)	7	7	7	7	7

Lokakuun 2011 loppuun mennessä ulosottoviranomaiset ovat perineet kaikkiaan 95 miljoonaa euroa (15,5 %) enemmän kuin vuoden 2010 vastaavana aikana.

Ulosottolaitoksen perimistulos on kasvanut voimakkaasti useamman vuoden ajan ja vuonna 2011 sen arvioidaan nousevan kaikkien aikojen parhaaksi. On epätodennäköistä, että perintätuloksen kasvu jatkuisi yhtä voimakkaana myös tulevaisuudessa. Ulosottoon saapuvien asioiden määrään vaikuttaa tulevaisuudessa myös se, onnistutaanko ns, pika-vipeistä johtuvien asioiden määrää lainsäädäntö- ja muilla ennalta ehkäisevillä toimilla vähentämään. Ulosoton työmäärän kehityksen arvioinnissa on otettava huomioon, että tulokseen osaltaan vaikuttavien omaisuuden realisointien määrä on jo tällä hetkellä varsin korkea ja realisointiprosessi tehokas. Jotta toiminta pysyisi myös jatkossa tehokkaana ja tuloksekkaana, ja jotta suunnittelukaudelle arvioiduilla perimistuloksilla ja käsittelyajoilla olisi edellytyksiä toteutua, tulisi ulosoton toimintamäärärahoissa asiamäärien kasvusta aiheutuvat kustannukset ottaa johdonmukaisesti huomioon.

5.3.2 Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET

Toimipaikkaverkoston kehittäminen

Valtakunnanvoudinvirasto antaa vuoden 2011 aikana oikeusministeriölle esityksen asetukseksi ulosottovirastojen toimipaikoista. Esityksen mukaisesti toteutuessaan toimipaikkojen määrä vähenee tuntuvasti. Valtakunnanvoudinvirasto toimeenpanee asetuksen edellyttämät muutokset. Siirtymäajasta riippuen työ saatettaneen loppuun suunnittelu-kaudella.

Ulosoton erikoisperinnän kehittäminen

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjumista sekä viranomaisyhteistyötä tehostetaan kehittämällä edelleen ja vahvistamalla ulosoton erikoisperintää, jonka tehtävänä on puuttua yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa täytäntöönpanoa välttelevien velallisten väärinkäytöksiin ja epäasianmukaisiin menettelyihin sekä toimia osaltaan harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuna sekä rikoshyödyn poisottajana.

Ulosottolaitoksen tehtävät ja virkarakenne

Valtakunnanvoudinvirasto pyrkii pitkän aikavälin suunnittelussa edistämään taloudellisuutta ja tehokkuutta muun muassa henkilöstöresursseja uudelleen suuntaamalla. Taloudellisuuden ja tuottavuuden parantamiseksi Valtakunnanvoudinvirastossa käynnistetään selvitystyö ulosottolaitoksen tehtävistä ja työmenetelmistä sekä niiden edellyttämästä virkarakenteesta. Samassa yhteydessä arvioidaan, vaatisiko selvitystyön tulosten toteuttaminen muutoksia palkkausjärjestelmään.

TIETOHALLINTOHANKKEET

Merkittävimmät tietohallintohankkeet liittyvät sähköisen asioinnin kehittämiseen, Uljas-tietojärjestelmän ylläpitoon ja käyttöympäristön kehittämiseen.

TOIMITILAHANKKEET

Ulosottovirastojen toimitilojen muutostarpeita aiheuttavat työterveys- ja työturvallisuustekijät. Suunnittelukaudella on varauduttava mahdollisesta toimipaikkaverkoston muutoksesta aiheutuvien toimitilajärjestelyjen toteuttamiseen. Vuotuiset toimitilamenot kas-

vavat suunnittelukaudella 0,1–0,4 milj. euroa, kun toimitilajärjestelyistä aiheutuvat säästöt (0,4–0,5 milj. euroa vuodessa) otetaan huomioon.

Oikeushallinnon toimitila- ja työympäristökonseptilla pyritään tehostamaan hallinnon alan toimitilojen käyttöastetta.

ULOSOTTOLAITOKSEN MÄÄRÄRAHATILANNE

Ulosottolaitoksen määräraha ei riitä kattamaan toiminnasta aiheutuvia menoja, joten siirtyvää erää on jouduttu käyttämään toiminnan rahoittamiseen. Vuonna 2011 siirtyvän erän arvioidaan vähentyvän 753 000 euroa.

Taulukko: Vuodelle 2012 siirtyvät määrärahat ja niiden osuus nettomenoista

TPE 2011	100 673 000 euroa
siirtyvä määräraha (arvio)	6 109 000 euroa
siirtyvän määrärahan osuus nettomenoista	6,1 %

Ulosoton velkojille tilittämästä kertymästä valtion (esimerkiksi verottajan) osuus on runsaat 40 % eli esimerkiksi 322 miljoonaa euroa vuonna 2010. Valtiolle tilitetään lisäksi ulosottomaksuja, joiden määrän vuonna 2011 arvioidaan olevan 68 miljoonaa euroa. Ulosottomaksutulot tilitetään valtion tulomomentille (12.25.20), joten niiden kasvu ei vaikuta ulosottoimen määrärahoihin.

Asiamäärien nousu, ulosoton lisäsäästötavoitteet ja euromääräisen perintätuloksen nousu lisäävät ulosottolaitoksen menoja ja pienentävät siirtyviä määrärahoja. Nouseva perintätulos korottaa ulosottolaitoksen palkkausmenoja, koska osa palkkauksesta määräytyy tuloksen mukaan.

Lakivaliokunnan lausunnon (18/2011 vp) mukaan asiamäärien kasvusta aiheutuvat kustannukset tulisi ottaa johdonmukaisesti huomioon myös ulosoton määrärahojen tasossa, jotta ulosottoimen tasapaino ja tehokas toiminta turvataan.

Ulosottoon tulevan asiamäärän oletetaan pysyvän korkealla tasolla myös tulevina vuosina. Kasvaneen asiamäärän tuloksekas käsittely ja sitä kautta palkkioperusteisten palkkausmenojen kattaminen edellyttää 3 milj. euron vuotuista lisämäärärahaa suunnittelukaudella. Ulosottovirastoille pitäisi sallia muutostilanteessa hallittu henkilöstön uusrekrytointi ikääntyvän virkakunnan uudistamiseksi, ammattitaidon siirtämiseksi sekä tehtävien uudelleen järjestämiseksi koko maassa.

6 Kriminaalipolitiikka

6.1 Yleinen kriminaalipolitiikka

Kriminaalipolitiikan vaikuttavuustavoitteina on vähentää rikollisuutta ja rikollisuuden haittoja sekä parantaa turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta yhteiskunnassa. Tämä edellyttää useiden hallinnonalojen yhteistä tavoitteenasettelua ja yhteisiä toimintalinjoja. Oikeusministeriön hallinnonalalla erityisinä tavoitteina ovat uusintarikollisuuden ja väkivallan vähentäminen. Uusintarikollisuuden vähentämistä koskevat tavoitteet on esitetty kohdassa 6.3.1.

Taulukko: Rikollisuuden vähentämistä koskevia tavoitteita

Tavoite/mittari	Lähtötaso 2009	Tavoitetaso 2016
Poliisin tietoon tulleiden henkirikosten määrä (tappo, murha, surma)	114	Alle 100 vuodessa
Fyysistä väkivaltaa viimeisen vuoden aikana kokeneita 1)	6,1 %	enintään 5,0 %
Haluttomuus liikkua kodin lähistöllä iltaisin 1)	22 %	enintään 18 %
Väkivallan tai uhkailun kohteeksi viimeisen vuoden aikana joutuneet naiset 1)	12,3 %	enintään 8 %
Väkivallan tai uhkailun kohteeksi viimeisen vuoden aikana joutuneet miehet 1)	11,4 %	enintään 7 %
Fyysistä väkivaltaa viimeisen vuoden aikana kokeneita peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisia 2)	12 %	enintään 10,5 %

1) Kansallinen uhritutkimus (OPTL). Seuraava toteutusajankohta 2012.

2) Kouluterveystutkimus (THL): Kahden vuoden yhdistetyt aineistot. Seuraavat tulokset saatavissa 2011 ja 2013.

Väkivaltaa ehkäistään poikkihallinnollisesti yhteistyössä muiden toimijoiden ml. paikallisten rikosentorjuntahankkeiden kanssa. Kansalaisten osallistumista turvallisen ympäristön kehittämiseen edistetään. Rikoksia ehkäisevän työn ja työn arviointiin myönnettävän rahoituksen valmistelua ja rahoitettujen hankkeiden seuranta kehitetään hyviä käytäntöjä koskevan tiedon kartuttamiseksi.

Rikoksen uhrin aseman kehittämistä jatketaan uhripolitiikalla linjattavien ja EU:n rikosuhridirektiivissä täsmentyvien suuntaviivojen mukaan. Erityisesti painotetaan lasten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien uhrien tarpeet huomioon ottavien menettelytapojen tehostamista rikosprosessissa ja tukitoimissa.

Selvitetään rikosuhripäivystyksen kestävä rahoitusmalli ottaen huomioon sisäisen turvallisuuden ohjelmassa tehtävä työ. Suunnittelukaudella edistetään rahoituksen saamista. Vakaa ja riittävä rahoitus on edellytys rikosuhripäivystyksen toiminnan kehittämisel-

le alueellisesti kattavaksi siten, että rikoksen uhreilla olisi yhdenvertainen mahdollisuus saada henkilökohtaista tukea valtakunnan laajuisesti.

Uhrin suojelemiseksi tarkoitettujen parisuhdeväkivallan riskinarviointimenetelmän (MARAK) pilotin arviointi on tekeillä. Mallin valtakunnallistamisesta päätetään pilotoinnista saatavien tulosten perusteella. Poikkihallinnollinen naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelma otetaan huomioon lainvalmistelussa, tulosohjauksessa ja muussa toiminnassa.

EU:n perussopimusjärjestelmää uudistanut Lissabonin sopimus merkitsee yhteistyön tehostumista erityisesti rikosoikeudellisen ja poliisiyhteistyön alalla, jossa siirryttiin noudattamaan tavanomaisia EU:n lainsäädäntömenettelyjä. Tämä tulee lisäämään merkittävästi lainvalmistelutyötä rikos- ja prosessioikeuden alalla.

Valmistellaan mahdolliset tarkistukset viestintärauhaan, erilaiseen häirintään ja kunnianloukkaustekoihin liittyvään rikosoikeudelliseen sääntelyyn sekä seksuaalirikossääntelyyn. Vakavimpien rikosten valmistelu kriminalisoidaan.

6.2 Syyttäjälaitos

6.2.1 Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Syyttäjälaitoksen tehtävänä on huolehtia rikosvastuun toteuttamisesta osana rikosasioiden käsittelyketjua tehokkaasti ja laadukkaasti asianosaisten oikeusturva huomioon ottaen.

Syyttäjätoiminnan painopisteenä tulevat suunnittelukaudellakin olemaan pitkään esitutkinnassa ja syyteharkinnassa olleiden asioiden määrän vähentäminen sekä pyrkimys mahdollisimman reaaliaikaiseen yhteistyöhön esitutkintaviranomaisten kanssa syyteharkinnan nopeuttamiseksi. Esitutkintaviranomaisten ja syyttäjien yhteistyön sisältöä ja laatua kehitetään.

Harmaan talouden torjuntaan panostaminen merkitsee syyttäjälaitoksen työn painopisteen siirtoa talousrikollisuuden torjuntaan ja sen myötä syyttäjien painotettu työmäärä tulee kasvamaan, sillä juttukokonaisuudet laajenevat ja vaativien asioiden määrä sekä niiden edellyttämä työpanos kasvavat. Harmaan talouden torjuntaan varattujen lisäresurssien myötä syyttäjälaitoksen toiminnallisen tehokkuuden taso pystytään säilyttämään vuoteen 2015 asti. Vuonna 2016 syyttäjien määrä vähennee, jolloin myös toiminnalliset tulokset heikkenevät.

Taulukko: Syyttäjälaitoksen toiminnallinen tehokkuus

	2010 toteutuma	2012 tulos-sopimus	2016 tavoite/arvio
Vaikuttavuus			
Keskimääräinen syyteharkinta-aika, enintään kk	1,99	2,1	2,2
Syyteharkinta-aika, tavanomaiset rikosasiat, enintään kk	1,59	2,0	1,7
Syyteharkinta-aika, erittelemättömät rikosasiat, enintään kk	2,49	2,5	2,9
Syyteharkinta-aika, vaativat rikosasiat, enintään kk	3,77	3,0	3,9
6–12 kk syyteharkinnassa olleita asioita avoimna, enintään kpl	1 839	1 700	1 900
Yli 12 kk syyteharkinnassa olleita asioita avoimna, enintään	189	170	150
Erikoissyyttäjien ratkaisemien talousrikosasioiden keskimääräinen syyteharkinta-aika, enintään pv	207	180	220
Toiminnan laajuus			
Syyteharkintaan saapuneet asiat	84 399	85 000	85 000
Syyteharkinnassa ratkaistut asiat, kpl	85 968	80 000	81 250
Tuottavuus ja taloudellisuus			
Tuottavuus, ratkaistut asiat/htv (koko henkilöstö)	172	166	170
Tuottavuus, ratkaistut asiat/htv (syyttäjät)	260	250	252
Tuottavuus, painotettu työ määrä/htv (koko henkilöstö) uusi tunnusluku	889	870	737
Tuottavuus, painotettu työ määrä/htv (syyttäjät) uusi tunnusluku	1 340	1 310	1 114

6.2.2 Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET

Syyttäjälaitoksen käynnissä olevan strategiatyön tulosten myötä tullaan tarkastelemaan syyttäjälaitoksen rakennetta. Virastoilla on 13 syyttäjänviraston lisäksi vuoden 2012 alusta 25 palvelutoimistoa. Palvelutoimistoverkostoa tullaan suunnittelukauden aikana karsimaan edelleen. Palvelutoimistoverkoston tiivistämisen seurauksena syyttäjänvirastojen toimistohenkilöstöä voidaan vähentää. Vuoteen 2016 mennessä toimistohenkilöstön määrää on mahdollista vähentää noin 144 henkilötyövuoteen nykyisestä 152 henkilötyövuodesta.

Suunnittelukauden aikana mahdollisesti toteutettavat syyttäjänvirastojen yhdistämiset eivät toisi henkilöstösäästöjä, sillä yhdistettävien virastojen virat lähtökohtaisesti siirretäisiin uusien virastojen vastaaviksi viroiksi.

TIETOHALLINTOHANKKEET

Suunnittelukaudella rakennetaan syyttäjälaitokselle ja yleisille tuomioistuimille asian- ja dokumentinhallinnan toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä aineistopankki - tietojärjestelmäkokonaisuus (AIPA), joka mahdollistaa poikkihallinnollisen sähköisen

yhteistyön muiden viranomaisten kanssa. AIPA -järjestelmä korvaa nykyisin käytössä olevan jo vanhentuneen Sakari -asianhallintajärjestelmän, jota tulee toimivuuden varmistamiseksi edelleen päivittää uuden järjestelmän kehittämisaikana. Syyttäjien ja läheisimpien yhteistyötahojen eli poliisin, tullin, rajavartiolaitoksen ja verottajan tietojärjestelmät ovat nykyisin huonosti yhteensopivia.

TOIMITILAHANKKEET

Syyttäjälaitos on luonut yhdessä Senaatti-kiinteistöjen ja oikeusministeriön kanssa uusi- en oikeustalojen toiminta- ja työympäristöjen valtakunnallisen toimitilakonseptin. Työskentely konseptin tarkentamiseksi jatkuu pilottihankkeiden yhteydessä. Noudattamalla konseptimallia voidaan pidemmällä aikavälillä saavuttaa kustannussäästöjä uusissa rakennushankkeissa.

Suunnittelukaudella käynnistyy ja valmistuu useita oikeustalohankkeita, jotka vaikuttavat myös syyttäjälaitoksen toimitiloihin. Tiivistämällä olemassa olevia toimitiloja toimitilakonseptin mukaisesti voidaan aikaansaada säästöjä, joilla voidaan ainakin osittain kattaa uusista toimitilahankkeista aiheutuvia lisäkustannuksia.

Uusiin toimitiloihin siirtymisestä aiheutuu suunnittelukaudella lisäkustannuksia, joihin tarvitaan lisärahoitusta.

6.3 Rangaistusten täytäntöönpano

6.3.1 Pitkätähdyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa huolehditaan täytäntöönpanon varmuudesta, luotettavuudesta ja turvallisuudesta. Rangaistusten täytäntöönpanon vaikuttavuustavoitteena on vähentää rangaistusta suorittavien riskiä syyllistyä uusiin rikoksiin rangaistusaikana ja sen jälkeen sekä vähentää rangaistusten täytäntöönpanosta aiheutuvia kustannuksia.

Tässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa ensi kertaa julkaistavien uusintarikollisuutta kuvaavien tunnuslukujen avulla seurataan sitä, kuinka moni henkilö tekee vankilasta vapautumisen tai yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen uuden rikoksen, mistä seuraa uusi lainvoimainen ehdoton vankeusrangaistus tai yhdyskuntapalvelu kolmen vuoden seuranta-ajalla. Uusimisprosentin kehitystä tullaan jatkossa seuraamaan vuosittain.

Taulukko: Seuraamusten uusiminen 3 vuoden seuranta-ajalla

	2010 toteutuma %
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	44,5
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan tai yhdyskuntapalveluun	50,2
Valvotun koevapauden kautta vapautuneista uusi rikos*	18,0
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	19,2
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan tai yhdyskuntapalveluun	32,0

* Seuranta-aika kaksi vuotta vapautumisesta.

Rikosseuraamusjärjestelmää kehitetään siirtämällä rangaistusten painopistettä laitosseuraamuksista vapaudessa täytäntöön pantaviin seuraamuksiin ja rangaistusten täytäntöönpanossa suljetuista laitoksista avolaitoksiin. Painopistealueita suunnittelukaudella ovat seuraamusten sisällöllinen kehittäminen vaikuttavuuden näkökulmasta sekä rangaistusta suorittavia henkilöitä koskevien käytäntöjen yhdenmukaisuus.

Taulukko: Rikosseuraamusalan toiminnan laajuus ja keskeiset toiminnalliset tavoitteet

	2010 toteutuma	2012 tulossopimus	2016 tavoite/arvio
Vankeja keskimäärin	3 291	3 270	3 320
Vankeja vankilassa	3 189	3 095	3 090
Vankeja ulkopuolisissa laitoksissa	0	25	30
Vankeja valvotussa koevapaudessa	102	150	200
Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia keskimäärin	3 970	3 880	3 930
Valvontarangaistus	0	30	110
Rangaistusvangeista aktiivitoiminnoissa päivittäin keskimäärin, %	62	62	62
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % (rangaistusvangit)	75	70	75
Rangaistusajan suunnitelmat tehty, % (yhdyskuntaseuraamusasiakkaat)	88	88	90
Rangaistusvangeista avolaitoksissa keskimäärin päivässä, %	35	37	38
Valvotun koevapauden loppuun suorittaneet aloittaneista, %	85	85	85
Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaneet aloittaneista, %	83	85	85
Seuraamuksiin liittyvät asiantuntijalausunnot	7 665	12 800	13 000

Vankilassa olevien vankien määrän ennakoitu aleneminen perustuu valvotun koevapauden käytön lisäämiseen sekä valvontarangaistuksen käyttöönottoon. Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten lainsäädännön tiukentumisen arvioidaan lisäävän päivittäistä vankilukua suunnittelukauden aikana asteittain siten, että vaikutus vankilukuun vuonna 2013 olisi noin 30 vankia ja suunnittelukauden lopussa 120 vankia. Pitkäaikaisvankien, ulkomaalaistaustaisten vankien ja tutkintavankien määrien ennakoitaan edelleen hieman nousevan. Tutkintavankien päivittäinen keskimäärä nousee suunnittelukauden aikana arviolta 40:llä, sillä tutkintavangin poliisivankilassa säilyttämisen lähtökohtaista enimmäisaikaa laskettaneen nykyisestä neljästä viikosta kahteen viikkoon tutkintavankeusolosuhteiden parantamista pohtineen työryhmän ehdotuksen pohjalta.

6.3.2 Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

KESKEISET RAKENTEELLISET UUDISTUKSET

Suunnittelukaudella arvioidaan tarvittavien vankipaikkojen määrä suhteessa vankiluvun kehitykseen ja tehdään sen pohjalta mahdolliset rakenteelliset kehittämistoimet.

Henkilöstön riittävyyden varmistamiseksi ulkoistamista jatketaan niissä toiminnoissa, joissa se on vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden kannalta tarkoituksenmukaista, ja joissa ei käytetä merkittävää julkista valtaa. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että vankien terveydenhuollon järjestämisvastuun ja rahoittamisen siirtämistä sosiaali- ja terveysministeriölle selvitetään. Samassa yhteydessä vankien terveydenhuollon valvontavalta siirretään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Tavoitteena on parantaa hoitojatkumoa ja taata vangeille samat terveydenhuoltopalvelut kuin muillekin kuntalaisille. Tällä hetkellä vankien terveydenhuollon vuosittaiset kustannukset ovat noin 15 milj. euroa. Terveydenhuollon järjestämisvastuun siirron kustannusvaikutuksia ei kyetä arvioimaan ennen kuin siirtoa pohtiva työryhmä on saanut työnsä päätökseen. Myös kuntouttavien palvelujen järjestämisessä selvitetään mahdollisuudet liittää ne osaksi yhteiskunnan yleistä palvelutarjontaa.

TIETOHALLINTOHANKKEET

Suunnittelukauden keskeisin hanke on Rikosseuraamuslaitoksen toiminnan kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähanke (ATJ-hanke). Asiakastietojärjestelmällä toteutetaan, hallitaan ja ohjataan rangaistusten täytäntöönpanoprosesseja. Nykyiset järjestelmät tulevat elinkaarensa päähän viimeistään vuonna 2016, ja järjestelmien vanheneminen aiheuttaa merkittävän riskin täytäntöönpanon luotettavuudelle. Hankkeella on keskeinen merkitys tuomioistuinten, esitutkintaviranomaisten ja yhteiskunnan tukijärjestelmien sekä Rikosseuraamuslaitoksen tekemän työn linkittämisessä taloudelliseksi ja vaikuttavaksi rikosseuraamusten toimeenpanotyöksi.

ATJ-hanke on olennaisilta osiltaan myös toimintojen ja prosessien kehittämishanke. Keskeisiä toiminnan kehittämisellä saatavia hyötyjä olisivat mm.:

- vankirahajärjestelmän yksinkertaistuminen
- koneelliseen rangaistusajan laskemiseen siirtyminen
- rangaistusten täytäntöönpanon vaikuttavuuden arvioiminen
- rangaistusajan suunnitelmien tekeminen ja seuranta yhteisessä järjestelmässä
- prosessin tehostuminen syyttäjälaitokselle toimitettavien asiantuntijalausuntojen käsittelyssä.

ATJ-hanketta ei kyetä toteuttamaan ilman lisärahoitusta. Hankkeen arvioitu kokonaiskustannus investoimeen on noin 9 milj. euroa.

TOIMITILAHANKKEET

Tavoitteena on lisätä avolaitospaikkojen määrää hienokseltaan siten, että suunnittelu-kauden lopussa 35 prosenttia kaikista vankipaikoista on avolaitospaikkoja. Tämän tavoitteen toteutuminen edellyttää Keravan vankilan investointihankkeen toteuttamista, jolloin Etelä-Suomen rikosseuraamusalueelle saataisiin puuttuvat avolaitospaikat. Tällä hetkellä Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen vankipaikoista avolaitospaikkoja on vain noin 20 prosenttia. Suurin osa vangeista vapautuu pääkaupunkiseudulle, eikä vankien tasavertainen kohtelu avolaitossijoitusten osalta ole nykyisen laitusrakenteen vuoksi mahdollista.

Hallitusohjelman tavoitteena on poistaa viimeisetkin paljusellit käytöstä peruskorjausohjelman myötä. Tavoitteen toteuttamiseksi tulee toteuttaa Hämeenlinnan vankilan ja Helsingin vankilan länsiselliosaston perusparannushankkeet.

Toimitilahankkeiden toteuttaminen edellyttää kehukseen saatavaa lisärahoitusta (keskimäärin 4,2 milj. euroa vuodessa).

Senaatti-kiinteistöjen ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyönä laadittavan toimitilaverkosto -selvityksen tavoitteena on kartoittaa kaikki Rikosseuraamuslaitoksen käytössä olevat Senaatin omistamat kiinteistöt sekä arvioida niiden elinkaari ja investointitarpeet. Verkostoselvityksen pohjalta laaditaan vuoteen 2020 ulottuva investointiohjelma, jonka avulla on tarkoitus saada aikaan merkittäviä toimintameno- ja säästöjä mm. luopumalla tarpeettomista kiinteistöistä.

MUUT TOIMENPITEET TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEKSI

Valtiontaloudessa toteutettavat menoleikkaukset merkitsevät Rikosseuraamuslaitoksen taloustilanteen nopeaa heikkenemistä suunnittelukaudella. Rikosseuraamuslaitoksen laitostantaa, henkilöstömäärää ja vankilukua sopeutetaan kehyspäättökseen mukaisen määrärahatason edellyttämällä tavalla. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintakykyä parannetaan toimintaprosesseja ja tietojärjestelmiä kehittämällä.

Rangaistusten täytäntöönpanossa hyödynnetään aikaisempaa enemmän sähköistä valvontaa ja teknisiä apuvälineitä mm. kustannussäästöjen aikaansaamiseksi. 1.11.2011 voimaan tulleen valvontarangaistuksen käyttö vakiinnutetaan suunnittelukaudella. Valvontarangaistuksen arvioidaan vähentävän päivittäistä vankilukua noin 100–110:llä suunnittelukauden loppuun mennessä. Sähköistä valvontaa tullaan käyttämään valvontarangaistuksen lisäksi myös valvotun koevapauden täytäntöönpanossa, avolaitoksissa ja perustettavissa vapauttamisyksiköissä. Valvotun koevapauden käyttöä lisätään. Vapauttamisvaiheen tukitoimia laajennetaan ja vapauttamisyksikkötoiminta vakiinnutetaan kaikille rikosseuraamusalueille.

Yhdyskuntaseuraamuksia koskeva lainsäädäntö uudistetaan yhdyskuntaseuraamustoimikunnan ehdotusten ja niistä saatavien lausuntojen pohjalta. Sakon muuntorangaistuksen uudistustarpeita selvitetään yhdyskuntaseuraamustoimikunnan työn pohjalta. Lisäk-

si selvitetään, olisiko perusteltua kehittää seuraamusjärjestelmää siten, että pitkiin ehdollisiin tuomioihin voitaisiin liittää lyhyt ehdoton rangaistus. Tämän lisäksi selvitetään, onko tutkintavankeusaikaa mahdollista korvata sähköisellä valvonnalla. Suunnittelukaudella toteutetaan vankeuslainsäädännön toimivuuden ja tavoitteiden toteutumisen arviointi. Suunnittelukauden aikana lisätään vakaviin väkivaltarikoksiin syyllistyneiden uusimisriskin arvioimismenetelmien käyttöä ja uusimisriskin vähentämiseen tähtäviä toimia.

7 Arjen oikeussuhteet

7.1 Pitkántähtäyksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Arjen oikeussuhteisiin vaikuttavat monentyypiset toimintaympäristön muutokset. Elämäntyyli ja arvot moninaistuvat ja perinteiselle ydinperheelle vaihtoehtoiset perhemuodot yleistyvät. Perhesuhteet kansainvälistyvät. Myös yritystoiminta kansainvälistyy edelleen voimakkaasti ja rajat ylittävä kuluttajakauppa lisääntyy. Kotitalouksien velkaantuminen ja siihen liittyen myös velkaongelmat lisääntyvät. Vaikka kansalaisten välisiä perussuhteita koskeva sääntely on luonteeltaan pysyvää lainsäädäntöä, yhteiskunnalliset muutokset edellyttävät jatkuvasti sääntelyn yhtenäisyyden, toimivuuden ja ajanmukaisuuden arviointia.

Henkilö- ja perheoikeuden alalla tavoitteena on vastata tarpeisiin, jotka johtuvat perhe- ja läheissuhteiden monimuotoistumisesta ja kansainvälistymisestä sekä yhteiskunnan arvopohjan vähittäisistä muutoksista. Suunnittelukaudella uudistetaan näistä lähtökohdista muun muassa isyyslainsäädäntö sekä osallistutaan EU:ssa vireillä oleviin kansainvälistä yksityisoikeutta koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin.

Yhtiö- ja yhteisöoikeuden alalla tavoitteena on parantaa yritysten ja muiden yhteisöjen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja yritystoiminnan harjoittamisen monimuotoisuutta yhä kansainvälistyvässä toimintaympäristössä. Suunnittelukaudella uudistetaan myös säätiölainsäädäntö.

Sopimus-, velvoite- ja esineoikeuden alalla otetaan tasapuolisesti huomioon eri intressitahojen tarpeet sekä säilytetään kansallisen lainsäädännön yhtenäisyys, johdonmukaisuus ja selkeys nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Suunnittelukaudella uudistetaan tarpeellisilta osin muun muassa kuljetusvälinekiinnityksiä koskeva lainsäädäntö ja löytötavaralainsäädäntö.

Kuluttajansuojaoikeuden osalta vaikutetaan aktiivisesti siihen, että koko EU:n alueelle saadaan korkeatasoinen kuluttajansuoja.

Velkaongelmaisten aseman parantamiseksi kehitetään velkajärjestelyä. Pikaluotoista johtuvien haittavaikutusten estämiseksi valmistellaan uusia lainsäädäntötoimia.

8 Keskeiset lainvalmisteluhankkeet ja eräitä muita tavoitteita

Vuosina 2012–2016 valmisteltavat keskeiset hallituksen esitykset ja EU-säädöshankkeet ovat liitteissä 1, 2 ja 3. Oikeusministeriö osallistuu kansainväliseen säädösvalmisteluun mm. Pohjoismaisen yhteistyön, Euroopan neuvoston, Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin, YK:n alajärjestöjen ja UNIDROIT'n työn puitteissa.

8.1 Oikeusrekisterikeskus, tietosuojavaltuutetun toimisto ja onnettomuustutkintakeskus

Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) tietojärjestelmien kehittämismahdollisuudet ovat pitkään olleet vähäiset niukkojen määrärahojen vuoksi. Momentin tasokorotuksesta 400 000 euroa korvaa vastaavan suuruisen määrärahojen lisäyksen (tietotekniikkaympäristön turvaaminen) poistumista. Oikeushallinnon valtakunnallista tietojärjestelmää koskevan lain (372/2010) myötä ORK:sta tuli oikeushallinnon järjestelmien rekisteripitäjä. ORK:n tehtäviä lisää myös Fin Crim ja Cris -hankkeet sekä rikostaustaotemenettelyn laajentaminen ja otteiden muuttuminen maksulliseksi. Osa tarvittavasta lisähenkilöstö- ja järjestelmien kehittämistarpeesta voidaan rahoittaa maksutulorahoituksella.

Tietosuojavaltuutetun toimiston työskentelyssä painottuvat suunnittelukaudella erityisesti osallistuminen hallitusohjelman strategisten hankkeiden kehittämistyöhön. Näitä hankkeita ovat julkishallinnon sähköisen asioinnin ja sähköisten palvelujen kehittäminen, viranomaisten välisen tiedonvaihdon esteiden purkaminen, viranomaisrekisterien saattaminen joustavasti harmaan talouden torjuntaviranomaisten käyttöön sekä julkisen tiedon hyödyntämisen edistäminen avaamalla julkisin varoin tuotettuja tietovarantoja kansalaisten ja yritysten käyttöön.

Toimintaa tulee osaltaan suuntaamaan EU:n tietosuojadirektiivin uudistaminen ja uudistuksen kansallinen toimeenpano. Myös sosiaaliseen mediaan liittyvä monimuotoinen ongelmakenttä vaikuttaa entistä enemmän tietosuojavaltuutetun toimintakenttään.

Onnettomuustutkintakeskus. Onnettomuuksien tutkintaa koskeva lainsäädäntöä on uudistettu perusteellisesti vuoden 2011 aikana sekä kansallisen lainsäädännön että alaa koskevien kansainvälisten säädösmuutosten myötä. Uudistuneella lainsäädännöllä on vaikutusta sekä käytännön tutkintatyön sisältöön että tutkintatoiminnan hallinnointiin ja kansainväliseen tutkintayhteistyöhön. Sekä kotimaiset että kansainväliset vaatimukset onnettomuustutkintatyön laadulle kasvavat jatkuvasti.

Tutkintatoiminnan erityisinä haasteina tulevana vuosina ovat tutkintaprosessin sujuvoittaminen, suuronnettomuuksien tutkinnan toimintamallien kehittäminen ja voimavarojen

varmistaminen sekä paikkatutkinnan työturvallisuuden parantaminen. Raportointi eri liikennemuotojen eurooppalaisille turvallisuusviranomaisille ja kansainvälisille järjestöille sekä muu yhteydenpito näiden kanssa tulee lisääntymään.

8.2 Tutkimus ja kehittäminen

Oikeusministeriön hallinnonalan panostus tutkimukseen on valtionhallinnon pienimpiä. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusta tulisi vahvistaa sekä lisätä yhteistyötä yliopistojen ja muiden tahojen kanssa siten, että oikeusministeriön hallinnonalan keskeiset tutkimuksen katvealueet voidaan peittää. Epävarmuus sektoritutkimusjärjestelmän yleisen kehittämisen linjauksista ja laitoksen laajentumismahdollisuuksista ovat vaikeuttaneet pitkän aikavälin tavoitteiden asettamista. Tutkimuslaitoksen resursointi tulisikin saattaa nykyistä vakaammalle pohjalle.

8.3 Saamelaisasiat

Kehitetään saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ja saamelaiskäräjien toimintaedellytyksiä. Selvitetään saamelaiskäräjistä annetun lain tarkistamistarpeita ja osallistutaan pohjoismaista saamelaissopimusta koskeviin sopimusneuvotteluihin. Seurataan Inarin kirkonkylään rakennetun, Saamelaiskäräjille vuokratun Saamelaiskulttuurikeskus Sajoksen (Sajos) toimintaa ja selvittää toiminnan edellyttämiä voimavaroja. Toteutetaan saamen kielen elvytysohjelmassa oikeusministeriölle kohdistetut toimenpiteet ja selvittää tähän tarvittavat resurssit. Jatketaan muuta työtä saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen edistämiseksi (ks. kohta 3 b).

Alustava listaus vuonna 2012 annettavista hallituksen esityksistä**Laajat**

- HE yhdenvertaisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (LAVO)
- HE laiksi taustaselvityksistä ja rikostaustaotteista sekä siihen liittyviksi laeiksi (LAVO)
- HE laiksi rikosoikeudellisia menettelyjä koskevien toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä ja ratkaisemisesta EU:n alueella (LAVO)
- HE vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta valvontatoimia koskeviin päätöksiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tutkintavan keuden vaihtoehtona tehdyn puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (LAVO)
- HE lainsäädännöksi, jolla teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien riita-asioiden tuomioistuinkäsittely keskitettäisiin markkinaoikeuteen sekä näiden asioiden käsittelystä tässä tuomioistuimessa (LAVO)
- HE osuuskuntalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (LAVO)
- HE laiksi maksuehdoista eräissä hankintasopimuksissa ja laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi (LAVO)
- HE valvottua koevapautta koskevaksi lainsäädännöksi (KPO)
- HE vanginkuljetuksesta annettavaksi laiksi (KPO)
- HE vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (KPO)
- HE tuomioistuimia ja tuomareita koskevien säännösten uudistamisesta (OHO)
- HE laiksi vakuutus oikeuslain muuttamisesta (OHO)

Suppeat

- HE oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain ja hallinto lainkäyttölain muuttamisesta (LAVO)
- HE käsittelyn joutuisuutta hallinnossa ja oikeussuojakeinoja hallintoasian käsittelyn viivästyessä koskevaksi lainsäädännöksi (LAVO)
- HE oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta (syyteoikeus virkarikosasioissa (LAVO)
- HE laiksi rikoslain 23 luvun muuttamisesta (vesiliikennejuopumuksen kriminalisointi) (LAVO)
- HE konkurssilain muuttamisesta (LAVO)
- HE esitutkintalain muuttamisesta (plea bargaining) (LAVO)
- HE Rooma I asetuksen edellyttämistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE Rikosseuraamusalan koulutuskeskusta koskevan lain muuttamiseksi (KPO)
- HE laiksi Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta (OHO)

Alustava listaus vuosina 2013–2016 annettavista hallituksen esityksistä**Laajat**

- HE muutoksenhausta hallintoviranomaisen päätökseen (LAVO)
- HE laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (LAVO)
- HE rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (LAVO)
- HE laiksi henkilötietolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (LAVO)
- HE yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (LAVO)
- HE oikeudenkäymiskaaren 17 luvun ja siihen liittyvän todistelua yleisissä tuomioistuimissa koskevan lainsäädännön muuttamisesta (LAVO)
- HE rikoslain 20 luvun muuttamisesta (seksuaalirikoslainsäädännön uudistaminen, kotimaiset tarpeet ja EU:n lapsiseksidirektiivin täytäntöönpano) (LAVO)
- HE epäillyn tai syytetyn oikeudesta saada tietoa oikeuksistaan rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE eurooppalaista suojelumääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (ns. rikos-EPO) (LAVO)
- HE eurooppalaista tutkintamääräystä (EIO) koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE tuomioistuimen ulkopuolista rikosoikeudellista menettelyä koskevien lakien voimaantulosta (LAVO)
- HE laiksi kansainvälisestä oikeusavusta siviilioikeudellisissa asioissa (LAVO)
- HE keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleis-sopimuksen toisen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE säätiölaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (LAVO)

-
- HE isyyslainsäädännön uudistamisesta (LAVO)
- HE julkisyhteisön korvausvastuuta koskevan sääntelyn tarkistamisesta (LAVO)
- HE kuljetusvälineiden kiinnitystä koskevan lainsäädännön uudistamisesta (LAVO)
- HE löytötavaralaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (LAVO)
- HE kuluttajien oikeuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE eurooppalaista yksityistä yhtiötä (SPE) koskevan asetuksen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE yhdyskuntaseuraamuslainsäädännön kokonaisuudistukseksi (KPO)
- HE laiksi Rikosseuraamuslaitoksen eräiden toimintojen hankkimisesta yksityiseltä palveluntuottajalta (KPO)
- HE hovioikeuslain ja hallinto-oikeuslain sekä eräiden hovi- ja hallinto-oikeuksien asiallista toimivaltaa koskevien säännösten muuttamisesta (OHO)

Suppeat

- HE laiksi Suomen perustuslain 25 §:n muuttamisesta (LAVO)
- HE pysäköinnin valvonnasta yksityisillä alueilla (LAVO)
- HE asiakirjajulkisuutta koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE Saamelaiskäräjistä annetun lain muuttamisesta (LAVO)
- HE rikoslain 24 luvun muuttamisesta (sananvapausrikokset, vainoaminen ja häirintäkäyttäytyminen) (LAVO)
- HE rikoslain 21 ja 31 lukujen muuttamisesta (vakavimpien rikosten valmistelun kriminalisointi) (LAVO)
- HE rikoslain 25 luvun muuttamisesta (ihmiskaupan torjuminen, kotimaiset tarpeet ja EU:n ihmiskauppadirektiivin täytäntöönpano) (LAVO)

- HE rikoslain 38 luvun muuttamisesta (direktiiviehdotuksen tavoitteena on edistää tietojärjestelmiin kohdistuvien rikosten torjuntaa) (LAVO)
- HE oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE epäillyn tai syytetyn oikeudesta avustajaan rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE rikoksen uhrin oikeuksien, tuen ja suojelun vähimmäisvaatimuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanosta (LAVO)
- HE yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroista tunnustamista koskevan asetuksen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista (ns. siviili-EPO) (LAVO)
- HE Bryssel I asetuksen uudistamisen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE rajat ylittävien saamisten turvaamista koskevan asetuksen edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE Euroopan neuvoston lääkeväärennössopimuksen hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE Euroopan neuvoston luovuttamisyleissopimuksen kolmannen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE rahanpesua ja terrorismin rahoittamista koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (LAVO)
- HE osamaksukauppalainsäädännön muuttamisesta (LAVO)
- HE kansainvälisiä perintöasioita koskevan asetuksen edellyttämistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa koskevan asetuksen edellyttämistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus-oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa koskevan asetuksen edellyttämistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)
- HE EU:n yhtenäistä kauppalakia koskevan säädöksen edellyttämistä kansallisista lainsäädäntömuutoksista (LAVO)

HE kuluttajansuojalain 7 luvun muuttamisesta (pikaluotot) (LAVO)

Osallistuminen EU:ssa valmisteltaviin lainsäädäntöhankkeisiin

Osallistuminen vankeudesta annetun vihreän kirjan mahdolliseen jatkovalmisteluun.
(KPO)

Muut hankkeet on esitetty liitteessä 3.

OIKEUSMINISTERIÖN EU-SÄÄDÖSHANKKEET – vireillä

16.1.2012 LIITE 3

Päivitykset asiakirjaan: pirkko-liisa.vahakoitti(at)om.fi

Eutori-numero	Nimike	Vastuuvirkamies	Käsittelyvaihe kansallinen	Käsittelyvaihe EU:ssa
	SIVIILIOIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ			
EU/2009/1390	Asetusehdotus kansainvälisistä perintöasioista	Silvola Salla	U 84/2009vp (17.12.2009) (vihreä kirja ks. E 75/23.9.2005)	Poliittisten suuntaviivojen hyväksyminen kesäkuun OSA-neuvostoissa 2010 ja 2011. Neuvottelut jatkuvat PL kaudella. Myös EP-valiokuntaäänestys mahdollinen PL kaudella.
EU/2002/0054	Euroopan neuvoston yleissopimus koskien yhteydenpitoa lapsiin (tapaamissopimus), päätös sopimuksen allekirjoittamisesta	Leinonen Antti Silvola Salla	U 8/2003vp (16.4.2003)	Belgia ehdottanut pj-kaudellaan, että komissio vetää ehdotuksensa sopimuksen hyväksymisestä pois, ja antaisi ehdotuksen, jolla halukkaat jäsenvaltiot valtuutetaan toimimaan unionin puolesta.
EU/2011/0858	Asetusehdotus aviovarallisuussuhteisiin (sovellettava laki, tuomioistuimen toimivalta, päätösten tunnustaminen)	Silvola Salla	U 8/2011vp (19.5.2011) ks. myös E 134/2006vp	Työryhmäkäsittely alkanut keväällä 2011.
EU/2011/0861	Asetusehdotus rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisista kysymyksistä	Silvola Salla	U 8/2011vp (19.5.2011) ks. myös E 134/2006vp	Työryhmäkäsittely alkanut keväällä 2011.
EU/2008/1367 EU/2010/0695	Haagin oikeuspaikkasopimuksen allekirjoitus, päätös Haagin oikeuspaikkasopimuksen ratifiointi	Leppänen Maarit	E 45/2001vp (6.5.2001) E-jatkokirje 9.9.2008. U 4/2010vp (11.2.2010)	Allekirjoitus päätös on hyväksytty OSA-neuvostossa marraskuussa 2008. Euroopan unioni on 1.4.2009 allekirjoittanut yleissopimuksen. Komission ratifiointiehdotus 2012.
EU/2009/1122	Lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä tehdyn yleissopimuksen tekeminen EY:n puolesta (Haagin elatusapukonventio), neuvoston päätös	Leinonen Antti	U 56/2009vp (24.9.2009)	Komission päätösehdotus 28.7.2009. Hyväksytty neuvostossa 9.6.2011.
EU/2010/1871	Tuomioistuimen toimivallasta, tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun asetuksen 44/2001 (Bryssel I –asetus) tarkistaminen	Leppänen Maarit	U 65/2010vp (4.5.2011) Ks. myös E 54/2009 vp (Eutorissa numerolla EU/2009/0838).	Asetusehdotus annettu joulukuussa 2010. Neuvottelut jatkuvat PL kaudella.

Eutori-numero	Nimike	Vastuuvirkamies	Käsittelyvaihe kansallinen	Käsittelyvaihe EU:ssa
EU/2011/1113	Asetusehdotus lähestymiskieltojen vastavuoroisesta tunnustamisesta (siviilioikeus)	Karttunen Jussi, (Antila Tuomo)	U 19/2011 vp (16.6.2011).	Komission ehdotus annettu 18.5.2011. Neuvottelut jatkuvat PL kaudella.
EU/2011/1441	Eurooppalaisen tilivarojen turvaamismääräyksen luominen rajat ylittävää velkojen perintää varten siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, asetus (vihreän kirjan osalta ks. EU/2006/1507)	Karttunen Jussi	Vihreä kirja E 135/2007 vp (10.1.2007) U-kirjelmä valmisteilla	Julkinen kuulemistilaisuus 1.6.10. Komissio antanut ehdotuksensa heinäkuussa 2011, neuvottelut työryhmätasolla alkavat syyskuussa 2011.
	RIKOSOIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ			
EU/2011/1189	Oikeus avustajaan rikosoikeudellisissa menettelyissä, direktiivi	Pulkkinen Kirsi	U-kirjelmä valmisteilla.	Ehdotus annettu 8.6.2011. Neuvottelut työryhmätasolla käynnistymässä. Tavoitteena yleisnäkemyks joulukuun OSA-neuvostossa.
EU/2010/1282	Epäillyn/syytetyn oikeus saada tietoa oikeuksistaan, direktiivi	Pulkkinen Kirsi	U 28/2010vp (16.9.2010) U-jatkokirje 28.4.2011	Joulukuun OSA-neuvostossa saavutettiin yleinen lähestymistapa. Tavoitteena saada neuvottelut EP:n kanssa loppuun PL kaudella.
EU/2010/1522	Tietoverkkorikollisuus, direktiivi	Monto Mikko	U 50/2010vp U-jatkokirje 2.5.2011	Komissio antanut ehdotuksensa syksyllä 2010. Neuvoston yleisnäkemyks OSA-neuvostossa kesäkuussa 2011, neuvottelut EP:n kanssa PL puheenjohtajakaudella.
EU/2010/0834	Komission ehdotus direktiiviksi lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta	Salonen Mirja	U 15/2010 U-jatko 4.10.2010 Ks. myös U 42/2009 vp (puitepäätös) U-jatko 29.4.2011	Joulukuun OSA-neuvostossa saavutettiin yleinen lähestymistapa direktiivistä. HU kaudella neuvottelut EP:n kanssa, lopullinen hyväksyminen PL kaudella.
EU/2005/1357	Yhteisön liittyminen Euroopan neuvoston rikoksen tuottaman hyödyn ja terrorismin rahoituksen rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskevaan yleissopimukseen	Korhonen Juhani	E-kirje 20.7.2004. E-jatkokirje 125/2008 vp (8.12.2008)	Neuvosto hyväksyi allekirjoitusvaltuudet helmikuun 2009 OSA-neuvostossa. Komissio ei vielä ole antanut ehdotusta sopimuksen tekemisestä. Lopullisen sopimuksen tekeminen edellyttää EP:n hyväksyntää.
EU/2009/0854	Rikosoikeudellisten menettelyjen siirtäminen, puitepäätös	Jahkola Katariina	U 53/2009 vp (3.9.2009)	Ehdotus puitepäätökseksi annettu 3.7.2009, viimeisin

Eutori-numero	Nimike	Vastuuvirkamies	Käsittelyvaihe kansallinen	Käsittelyvaihe EU:ssa
				periaatekeskustelu neuvostossa 1.12.2009. Lissabonin sopimuksen voimaantulon johdosta ehdotus raukesi. Asian jatkokäsittelystä ei ole tietoa.
EU/2009/1509	Eurooppalainen suojelumääräys (lähestymiskieltojen vastavuoroinen tunnustaminen), direktiivi	Jahkola Katariina	E 151/2009 vp (16.11.2009) U 89/2009vp (28.1.2010) U-jatko 2.5.2011	EP äänesti omasta kannastaan joulukuussa 2010. Neuvottelut vietäneen loppuun PL kaudella.
EU/2009/1633	EU:n sekä Islannin ja Norjan välinen luovuttamissopimus	Jahkola Katariina Mikkola Sanna	U 8/2010 Sopimuksen johdosta valmisteilla oleva lainsäädäntömuutos viedään eduskuntaan kesäkuussa 2011 (liittyy tuomittujen siirtoa koskevaan HE:een).	Sopimuksen lopullinen hyväksyminen vaatii EP:n hyväksynnän. Sopimus ja neuvoston konkludaamispäätösehdotus toimitettu EP:lle 2.2.2010. Odottaa EP:n hyväksyntää.
EU/2009/1634	EU:n sekä Islannin ja Norjan välinen rikosoikeusapusopimus	Jahkola Katariina	HE 14/2007 U 1/2010	Lopullisen sopimuksen hyväksyminen tekeminen edellyttää EP:n hyväksyntää. Sopimus ja neuvoston konkludaamispäätösehdotus toimitettu EP:lle 2.2.2010. Odottaa EP:n hyväksyntää.
EU/2010/0979	Eurooppalainen tutkintamääräys (direktiivi)	Jahkola Katariina, Mikkola Sanna	Vihreä kirja ks. E 167/2009vp (15.12.2009) U 25/2010 vp. U-jatko 29.9.2010, 19.11.2010 ja 13.5.2011	Kesäkuun 2011 OSA-neuvostossa neuvoston osittainen yleisnäkemyks. Neuvottelut jatkuvat PL kaudella.
EU/2010/1669	Direktiiviehdotus rikoksen uhrin asemasta rikosoikeudenkäynnissä (puitepäätöksen 2001/220/YOS uudistaminen)	Pulkkinen Kirsi, Sarimo Mervi	U 23/2011 vp	Komission ehdotus annettu 18.5.2011. Neuvottelut työryhmätasolla käynnistyneet. Tavoitteena osittainen yleisnäkemyks joulukuun neuvostossa.

Eutori-numero	Nimike	Vastuuvirkamies	Käsittelyvaihe kansallinen	Käsittelyvaihe EU:ssa
	TIETOSUOJA, PERUSOIKEUDET, EU-KANSALAISSUUS			
EU/2010/0702	Suositus neuvostolle aloittaa neuvottelut USA:n kanssa yhteisiä tietosuojaperiaatteita koskevasta sopimuksesta	Rantalankila Leena	E 9/2010 (julkinen kuuleminen) 12.3.2010 ja E-jatkokirje (mandaatti) 11.6.2010 (ks. myös E 56/2008 vp (2.7.2008) (E-kirje korkean tason tietosuojatyöryhmän raportista)	Mandaattiehto hyväksytty joulukuun 2010 OSA-neuvostossa. Sopimusneuvottelut jatkuvat PL kaudella.
EU/2008/0952	Avoimuusasetuksen 1049/2001 tarkistaminen, asetus	Leino-Sandberg Päivi	U 38/2008 (4.9.2008), U-jatkokirje 13.1.2009, 2. U-jatkokirje 19.5.2009, U-jatkokirje 9.2.2010,	Käsittely jatkunee PL kaudella.
EU/2011/0864	Avoimuusasetuksen 1049/2001 tarkistaminen, asetus Komission uusi ehdotus (soveltamisalan laajennus)	Leino-Sandberg Päivi	U 72/2010vp (4.5.2011)	Komission esitys 21.3.2011. Ehdotusta käsitelty työryhmässä heinäkuussa 2011. Neuvoston kanta tarkoitus lyödä lukkoon syyskuussa.
EU/2008/1180	Yhdenvertainen kohtelu työelämän ulkopuolella, direktiivi	Makkonen Timo, Sini Kumpulainen	U 44/2008 vp, U-jatkokirje 21.4.2010	Käsittely jatkuu PL kaudella.
EU/2010/1824	Ehdotus neuvoston päätökseksi EU:n perusoikeusviraston monivuotisen ohjelman täydentämisestä	Busck-Nielsen Camilla	E-kirje 24.2.2011	Ehdotus annettu 2.12.2010. Käsittely jatkuu PL kaudella
EU/2010/1859	Ehdotus neuvoston päätökseksi Makedonian osallistumisesta EU:n perusoikeusviraston toimintaan.	Busck-Nielsen Camilla		Ehdotus annettu 13.12.2010. Assosiaationeuvosto heinäkuussa, jossa tarkoitus tehdä päätös.
EU/2010/1508 (EU/2009/1637)	EU-US PNR-sopimus	Rantalankila Leena	E 58/2003 vp U 18/2007 U-jatkokirje 4.2.2010 E 83/2010	Mandaattiehto hyväksytty joulukuun 2010 OSA-neuvostossa. Sopimusluonnos valmistui HU kauden lopulla. Allekirjoituspäätöksen hyväksyminen, sopimuksen mahdollinen hyväksyminen neuvostossa ja EP:ssä sekä sopimuksen tekeminen PL kaudella.

Eutori-numero	Nimike	Vastuuvirkamies	Käsittelyvaihe kansallinen	Käsittelyvaihe EU:ssa
EU/2010/1510	EU-Kanada PNR-sopimus	Rantalankila Leena	E 85/2010 vp	Mandaattiehdotus hyväksytty joulukuun OSA-neuvostossa. Allekirjoituspäätös OSA-neuvostossa kesäkuussa 2011. Sopimuksen lopullinen tekeminen PL kauden alussa, EP:n suostumuksen jälkeen.
EU/2011/1112 EU/2011/1047 (EU/2010/1509) (EU/2007/1545)	EU-Australia PNR-sopimus	Rantalankila Leena	U 29/2008 U-jatkokirje 4.2.2010 E 84/2010, U 9/2011 vp. (19.5.2011)	Mandaattiehdotus hyväksytty joulukuun 2010 OSA-neuvostossa. Allekirjoituspäätös OSA-neuvostossa kesäkuussa 2011. Sopimuksen lopullinen tekeminen PL kauden alussa, EP:n suostumuksen jälkeen.
	KULUTTAJANSUOJA, YHTIÖOIKEUS, SOPIMUSOIKEUS			
EU/2008/1073	Yksityinen eurooppayhtiö, asetus (SPE)	Jauhiainen Jyrki Jokinen Juha	U 41/2008 (11.9.2008) jatkokirje 30.10.2009, U-jatko 25.3.2011	Ei poliittista yhteisymmärrystä ja hankkeen jatkosta ei ole tietoa.
EU/2008/1481	Direktiiviehdotus kuluttajien oikeuksista sopimussuhteissa	Rajamäki Sofia Kummoinen Katri	(Ks. E 26/25.5.2007, E-jatkokirje 9.10.2008). U 77/2008 vp (18.12.2008) , U-jatkokirje 12.2.2010, U-jatkokirje 18.5.2011	20.12.2010 KIKY-neuvostossa poliittinen yhteisymmärrys. Lopullinen kompromissiteksti hyväksytty Coreperissa 15.6.2011 ja EP:ssä 23.6.2011. Kielitarkastus kesken.
EU/2011/0668	2. Yhtiöoikeudellisen direktiivin kodifointi	Jauhiainen Jyrki		Komissio antanut ehdotuksensa 1.2.2011.
EU/2011/0905 (EU/2005/1220) (EU/2007/1845)	Asunto-omaisuutta koskevat luottosopimukset, direktiiviehdotus	Kummoinen Katri	U 7/2011 vp (19.5.2011) Ks. myös E 109/2005vp	Komission direktiiviehdotus annettu maaliskuussa 2011. Käsittely jatkuu PL kaudella.

Eutori-numero	Nimike	Vastuuvirkamies	Käsittelyvaihe kansallinen	Käsittelyvaihe EU:ssa
	MUUT HANKKEET			
EU/2011/1180	Komission tiedonanto kattavasta korruption vastaisesta toiminnasta Tiedonantoon sisältyy komission suositus EU:n liittymisestä Euroopan neuvoston alaiseen GRECO:oon.	Keränen Juha, Joutsen Matti		Komission tiedonanto annettu kesäkuussa 2011.
EU/2011/0908	Ehdotus EU:n virallisen lehden sähköisestä julkaisemisesta	Hietanen Aki	E 19/2011 (31.5.2011)	Käsittely jatkuu PL kaudella

	SIVIILIOIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ			
EU/2008/0755	Tuomioiden täytäntöönpanon tehostaminen Euroopan unionissa: velallisen varojen avoimuus, asetus		vihreä kirja E 36/2008 (9.5.2008)	Vihreä kirja 6.3.2008. Kuuleminen päättynyt 30.9.2008. Lainsäädäntöehdotus 2013.
	Insolvenssiasetuksen 1346/2000 muuttaminen			Komission raportti 2012 ja lainsäädäntöehdotus 2013
	Rooma II-asetuksen muuttaminen (Tieliikenneonnettomuuksien johdosta haettaviin vahingonkorvauksiin sovellettavat vanhentumisajat)	Leinonen Antti, Kummoinen Katri		Suomi on vastannut komission kuulemiseen 15.7.2009. Komission tilaama selvitys on valmistunut ja sitä on käsitelty vakuutuspuolen työryhmässä. Komission työohjelmassa ehdotus ajoitettu mahdollisena vuodelle 2011.
EU/2010/1199	Euroopan sopimusoikeus (ks. myös aiempi avaus EU/2004/1603)	Antila Tuomo, Määttänen Laura	E 79/2001. Jatkokirjeet 2.4.2003, 1.12.2004 ja 25.5.2009 E120/2010 (8.12.2010)	Viimeisimmät neuvoston päätelmät 4-5.6.2009. Komission vihreä kirja 1.7.2010. Komission lainsäädäntöehdotus lokakuussa 2011.
EU/2010/1877	Asiakirjojen vapaa liikkuvuus: siviilisäätiasiakirjat (syntymätodistus, adoptio, nimi), autenttiset asiakirjat ja asiakirjojen laillistaminen	Silvola Salla	E 163/4.3.2011	Vihreä kirja julkaistiin 14.12.2010. Konsultaatio päättyy 30.4.2011. Komission lainsäädäntöehdotus 2013.
	Komission ehdotus neuvottelumandaatiksi yhteistyön laajentamiseksi Sveitsin, Norjan ja Islannin kanssa (asiakirjojen tiedoksianto ja todisteiden vastaanotto)	Leppänen Maarit		Komission ehdotus 2012
	Komission ehdotus neuvottelumandaatiksi Lughanon yleissopimuksen mukauttamiseksi elatusapuasetuksen sääntöihin			Komission ehdotusta odotettiin jo vuonna 2010
	Komission ehdotus EU:n liittymiseksi UNIDROIT:n	Leinonen Antti		Komission ehdotus 2014
	Vaihtoehtoinen riidanratkaisu (ADR) EU:ssa, direktiivi	Rajamäki Sofia		Komission työohjelmassa lainsäädäntöehdotus ajoitettu vuoden 2011 viimeiselle neljännekselle.

	Komission suositus testamenttirekistereistä	Silvola Salla		Komission ehdotus 2013
	Vihreä kirja EU:n siviiliprosessilainsäädäntöä koskevista minimistandardeista			Komission ehdotus 2013
	Lainsäädäntöehdotus siviiliprosessilainsäädännön johdonmukaisuuden parantamiseksi			Komission ehdotus 2014
	Asiakirjojen tiedoksiannosta siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa annetun asetuksen 1393/2007/EY tarkistaminen yhteisten vähimmäisstandardien asettamiseksi			Komission ehdotus 2012
	Ehdotus tuomioistuinten toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa annetun asetuksen 2201/2003/EY muuttamisesta niin, että siinä vahvistetaan vanhempainvastuuta koskevien päätösten tunnustamiseen liittyvät vähimmäisvaatimukset			Komission ehdotus 2013. Huom. myös Rooma III/tiiviimmän yhteistyön asetuksen yhteydessä annettu neuvoston julistus asetuksen muuttamisesta.
EU/2010/1669	Uhreille maksettavista korvauksista annetun direktiivin 2004/80/EY uudistaminen	Antila Tuomo	Ks. myös E 73/2010 vp E-kirje 16.5.2011	Direktiivin uudistaminen sisältyy uhrien oikeuksista hyväksytyyn tiekarttaan. Komissio arvioinut, että ehdotus annetaan 2012 loppuun mennessä.

	RIKOSOIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ JA PROSESSUAALISET OIKEUDET			
	Lainsäädäntöehdotus konfiskaatiosta ja rikoshyödyn takaisin saamisesta			Komission esitys mahdollisesti vuoden 2011 loppupuolella (marraskuu).
	Prosessuaaliset oikeudet: oikeusapu, direktiivi	Pulkkinen Kirsi		Oikeusapu ei sisälly kesäkuussa 2011 annettuun ehdotukseen oikeudesta avustajaan. Tarkoituksena antaa erillinen ehdotus myöhemmin.
EU/2005/1194	Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäävät rikosoikeudelliset toimenpiteet, direktiivi (muutettu esitys)	Mikkola Sanna	U 39/2005 vp, U-jatkokirje 28.9.2006	Komission muutettu esitys 2011, käsittely keskeytyi Lissabonin sopimuksen tultua voimaan. Uusi esitys annettaneen Puolan kaudella.
	Lainsäädäntöehdotus tullirikkomuksista ja -rangaistuksista			Komission ehdotus 2012
	Lainsäädäntöehdotukset ympäristörikosdirektiivin ja alusjäterikosdirektiivin täydentämiseksi	Kiriakos Sami		Komission ehdotus 2012
EU/2009/1065	Euroopan rikosentorjuntaverkoston toiminnan uudistaminen	Takala Jukka-Pekka		Komissio esittää arvionsa verkoston toiminnasta vuoden 2012 lopulla. Tämän perusteella mahdollinen ehdotus vuonna 2013.
	Epäillyn/syytetyn oikeus yhteydenpitoon sukulaisten, työnantajan, konsuliviranomaisten kanssa, direktiivi	Pulkkinen Kirsi		Komission työohjelmassa ehdotus ajoitettu mahdollisesti vuodelle 2011
	Haavoittuvassa asemassa olevia epäiltyjä/syytettyjä koskevat erityistoimet	Pulkkinen Kirsi		Komission työohjelmassa ehdotus ajoitettu mahdollisena vuodelle 2012.
	Vihreä kirja niistä syytettyjen ja epäiltyjen oikeuksista, joita ei vielä yllä olevilla ole katettu	Pulkkinen Kirsi		Vihreä kirja 2013.

EU/2006/0888	Syyttömyysolettama, vihreä kirja	Mikkola Sanna	E 57/7.6.2006	Asian käsittelystä ei tietoa.
	Lainsäädäntöehdotus yhteisistä standardeista koskien todisteiden hankkimista ja hyväksyttävyyttä.	Jahkola Katariina, Mikkola Sanna	Vihreä kirja ks. E 167/2009vp (15.12.2009)	Komission työohjelmassa ehdotus ajoitettu mahdollisena vuodelle 2012.
	Todisteiden hankintaan rikosasioissa sovellettava kattava järjestelmä, joka perustuu vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen ja kattaa kaikki todistetyypit.	Jahkola Katarina, Mikkola Sanna		Komission työohjelmassa ehdotus ajoitettu mahdollisena vuodelle 2012. Vireillä on jo jäsenvaltioaloite (eurooppalainen tutkintamääräys) samasta aiheesta.
EU/2011/1245	Vihreä kirja vankiloita koskevista asioista ja tarvittava seuranta	Littunen Jarmo, Mohell Ulla		Vihreä kirja julkaistiin 14.6.2011. Kuuleminen päättyy 30.11.2011.
	Lainsäädäntöehdotus taloudellisten sanktioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta, ml. liikenneriikkomukset			Komission esitys 2011
	Eurojust-asetus	Jahkola Katariina		Komission työohjelmassa ehdotus ajoitettu mahdollisena vuodelle 2013.
	Tiedonanto Euroopan syyttäjävirston perustamisesta	Jahkola Katariina		Komission esitys 2013
	Ehdotus tietojenvaihdosta Eurojustin, Europolin ja Frontexin välillä			Komission esitys 2011
	Lainsäädäntöehdotus oikeudenmenetysten vastavuoroisesta tunnustamisesta			Komission esitys 2013
	Lainsäädäntöehdotus eurooppalaisesta rikosrekisteri-indexistä (3.maiden kansalaiset)			Komission esitys ajoitettu työohjelmassa mahdollisena vuodelle 2012.
	Taloudellisia seuraamuksia koskevan puitepäätöksen tarkistaminen			Komission työohjelmassa ajoitettu mahdollisena vuodelle 2011.
EU/2011/1141	Tiedonanto Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamisesta, myös rikosoikeuden avulla	Jahkola Katariina, Innanen Tanja, Littunen Jarmo	E 29/2011	Komission tiedonanto annettiin 26.5.2011. Lainsäädäntöehdotus mahdollisesti 2013.

	Päätöksen 2004/757/YOS laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta tarkistaminen ja mahdollinen yksinkertaistaminen.			Komissio antaa päätöksen mukaisen kertomuksensa, jonka yhteydessä voidaan arvioida yksinkertaistamismahdollisuuksia. Työohjelmassa ajoitettu mahdollisena kohtana vuodelle 2012.
	TIETOSUOJA, PERUSOIKEUDET, EU-KANSALAISSUUS			
EU/2010/1665	EU:n tietosuojalainsäädännön uudistaminen	Vettenranta Leena, Rantalankila Leena		Lainsäädäntöehdotus annettaneen alkuvuonna 2012.
	Suositus neuvostolle aloittaa neuvottelut EU-Etelä-Korea PNR-sopimuksen tekemisestä	Rantalankila Leena		
	Ehdotus neuvoston päätökseksi Turkin osallistumisesta EU:n perusoikeusviraston toimintaan	Busck-Nielsen Camilla		Ehdotusta odotettiin vuonna 2010
	Edustajien valitsemisesta Euroopan parlamenttiin yleisillä, välittömällä vaaleilla annetun säädöksen muuttaminen	Jääskeläinen Arto, Manninen Sami		EP:ssä valmisteltu oma-aloitemietintöä aiheesta (INI/2009/2134) Raportoija MEP Andrew Duff. Täysistunto palautti Duffin mietinnön AFKO-valiokunnan käsittelyyn heinäkuussa 2011.
	EP-vaalidirektiivin 93/109 muuttamista koskeva esitys	Jääskeläinen Arto		Komission työohjelmassa mahdollisena kohtana vuodelle 2012. On mahdollista, että keskustelua käynnistetään PL kaudella vuonna 2006 tehdyn ehdotuksen pohjalta.
	Säädös "avoimesta, tehokkaasta ja riippumattomasta eurooppalaisesta hallinnosta"	Leino-Sandberg Päivi		Lissabonin sopimuksen mukainen uusi oikeusperusta SEUT 298 artikla.
	Sähköisen tunnistamisen ja todentamisen vastavuoroinen tunnistaminen			Komission ehdotus ajoitettu työohjelmassa mahdollisena vuodelle 2011.
	Identiteetin hallintaa koskeva eurooppalainen strategia sekä säädösehdotukset identiteettivarkauden kriminalisoinnista, sähköisestä identiteetistä ja suojatuista tunnistusjärjestelmistä			Komission ehdotus ajoitettu työohjelmassa mahdollisena vuodelle 2012.

	KULUTTAJANSUOJA, YHTIÖOIKEUS, SOPIMUSOIKEUS			
	Valmismatkadirektiivin 90/314/EEY muuttaminen	Rajamäki Sofia, Kummoinen Katri		Komission konsultaatio syksyllä 2007. Suomi vastannut 17.10.2007. Ehdotus mahdollisesti vuonna 2011.
	Yksikköhinnoitteludirektiivin 98/6/EY uudistaminen	Kummoinen Katri		Komission ehdotus 2012
EU/2008/1652	Kuluttajan kollektiiviset oikeussuojakeinot, vihreä kirja	Leppänen Maarit Karttunen Jussi, Kummoinen Katri (Myös TEM)	E 137/2008 vp E-jatkokirje 23.3.2009 ja 2. jatkokirje 8.6.2009	Vihreä kirja 27.11.2008. Ensimmäinen kuuleminen päättyi 1.3.2009. Toinen kuuleminen pidetty 8.5.2009-3.7.2009. Komission työohjelman mukaan konsultaatioon on tulossa "follow up" vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä.
EU/2009/0885	Eurooppalainen säätiö, asetusehdotus	Jauhiainen Jyrki Jokinen Juha	Suomi vastannut komission konsultaatioon 1.6.2009	Komission työohjelmassa mahdollisena kohtana vuodelle 2011. Ehdotus voi valmistua loppuvuodesta 2011.
	Arvopaperilakidirektiivi	Pulkkinen Pekka	Suomi vastannut komission konsultaatioihin 11.6.2009 ja 21.1.2011.	Komission ehdotus vuonna 2012
	Vihreä kirja kv.yksityisoikeuden kysymyksistä, ml. lainvalinta, koskien yrityksiä, säätiöitä ja muita oikeushenkilöitä	Kummoinen Katri Jauhiainen Jyrki		Vihreä kirja 2014
	Eurooppayhtiö-asetuksen uudistaminen / yksinkertaistaminen	Jauhiainen Jyrki		Komissio antanut asiassa raportin. Komission ehdotus 2012
	EU:n yhtiöoikeudellisen sääntelyn uudelleenarviointi	Antti Leinonen Jyrki Jauhiainen		Vihreä kirja tulossa 2011/2012
EU/2011/0923	Listayhtiöiden corporate governance -suositus	Jyrki Jauhiainen		Vihreä kirja annettu huhtikuussa.

	"Sulkeutuvaa nettoutusta (close-out-netting) koskeva direktiivi tai asetus"	Pulkkinen Pekka		Komission konsultaatio osana pankkikriisin hoitoon liittyviä teknisiä yksityiskohtia koskevaa konsultaatiota (määräaika 3.3.2011). Myöhemmin erillinen konsultaatio mahdollinen. Ehdotus vuonna 2012.
	MUUT HANKKEET			
	Päätösehdotus oikeusalan rahoitusohjelmasta 2014-2020	Vastuuhenkilön määrittäminen vireillä		Komission ehdotus mahdollisesti loppuvuonna 2011
	Päätösehdotus perusoikeuksien ja kansalaisuuden rahoitusohjelmasta 2014-2020	Vastuuhenkilön määrittäminen vireillä		Komission ehdotus mahdollisesti loppuvuonna 2011

OIKEUSMINISTERIÖN EU-HANKKEET – muut ministeriöt

Eutori-numero	Nimike	Vastuuvirkamies	Käsittelyvaihe kansallinen	Käsittelyvaihe EU:ssa
EU/2010/0303 EU/2011/0401	EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen, ml. komission tulevat ehdotukset EU:n sisäisistä säännöistä	Vastuuministeriö UM/ Maria Guseff, OM:stä osallistuvina virkamiehinä Leino-Sandberg Päivi, Jussi Karttunen, Camilla Busck-Nielsen	U2/2011vp. (9.5.2011) Ks. myös E 181/2009 vp jatkokirjeet 22.3.10 ja 25.5.10.	Neuvottelumandaatti hyväksyttiin OSA-neuvostossa 3.-4.6.2010. Liittymisen valmistelut jatkuvat PL kaudella.
EU/2008/1689	Eurodac-asetuksen uudistaminen	Vastuuministeriö SM/ Nikander Maarit		Komission uusi ehdotus annettu loppuvuonna 2010. Asetus alkaa muutoin olla valmis, mutta osa jäsenvaltioista odottaa komissiolta vielä uutta ehdotusta lainvalvontaviranomaisten pääsystä sormenjälkitietoihin.
EU/2011/0684	Matkustajatietojen käyttö lainvalvonnan tarkoituksiin (EU-PNR), direktiivi (ks. myös EU/2007/1679)	SM/ Huhtamäki Jouko OM:ssä osallistuvana virkamiehenä Rantalankila Leena	U 66/2010vp Ks. myös U 3/2008	Komissio antoi ehdotuksensa 2.2.2011. Käsittely jatkuu PL kaudella.
EU/2011/1308	Monenkeskinen väärentämisen vastainen kauppasopimus (ACTA) (ks. myös EU/2007/1630)	UM/ Mary-Anne Nojonen, OM:stä osallistuvina virkamiehinä Sanna Mikkola, Katri Kummoinen, Jussi Karttunen	E 104/2007 vp, U 69/2008 vp. U-jatkokirje 20.11.2009, 19.2.2010 ja 14.9.2010. U-jatkokirje valmisteilla	Viimeisin neuvottelukierros Japanissa, jonka jälkeen 15.11.2010 sopimustekstistä on päästy yhteisymmärrykseen. Komissio on antanut ehdotuksen sopimuksen tekemiseksi kesäkuussa 2011.
EU/2003/0831	Matkustajien ja matkatavaroiden kuljettamisesta meritse vuonna 1974 tehdyn Ateenan yleissopimuksen vuoden 2002 pöytäkirjan tekeminen ja allekirjoittaminen Euroopan yhteisön puolesta, päätös	LVM/Eriksson Lolan, OM:stä osallistuvana virkamiehenä Kummoinen Katri	U 35/2003 (25.9.2003)	Ehdotus on odottanut ratkaisua ns. Gibraltar-kysymykseen, jonka UK ja ES saivat sovittua joulukuussa 2007. Komission muutettu ehdotus annettu 30.11.2010. Odottaa EP:n suostumusta.

EU/2008/0800	Liikenneerikkomusten rajat ylittävä valvonta, direktiivi	LVM/ Mänttari Janne, OM:ssä osallistuvana virkamiehenä Jahkola Katariina	U 46/2008 U-jatko 15.10.2010	Komission ehdotus 19.3.2008. Ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa odotettiin uutta ehdotusta, jossa direktiivi jaettaisiin kahteen osaan (III pilari ja I pilari). PJ jakoi uuden direktiiviluonnoksen heinäkuussa 2010, poliittinen yhteisymmärrys joulukuun liikenneneuvostossa. Neuvottelut EP:n kanssa ovat jatkuneet Unkarin kaudella ja jatkuvat myös Puolan kaudella.
	WHO:n tupakan valvontaa koskeva puitesopimus / Tupakan laitonta kauppaa koskeva pöytäkirja	VM/ Mäenpää Ismo, STM/ Paaso Kari, OM:stä osallistuvana virkamiehenä Kiriakos Sami, Kumpulainen Sini	U 78/2009vp (26.11.2009)	EU:n kantoja koordinoidaan neuvoston tulliliittotyöryhmässä. Myös OSA-neuvosto keskustellut asiasta. Neuvottelut jatkuvat.
	EU:n kahdenväliset vapaakauppasopimukset (mm. Kanada, Kiina, Libya, Intia)	UM/ Mary-Anne Nojonen, OM:stä osallistuvina virkamiehinä Mikkola Sanna, Karttunen Jussi, Kummoinen Katri		Sopimuksia käsitellään kauppapoliittisessa komiteassa ja yksittäisiä sopimusmääräyksiä relevanteissa työryhmissä.
	EU:n ja Venäjän välinen uusi strateginen sopimus	UM/Sannamaaria Vanamo, OM:ssä osallistuvana virkamiehenä Venäläinen Marina		Käsittely jatkuu PL kaudella.
EU/180800/062 4 EU/2011/0967 EU/2011/0968 (Yhtenäinen patenttisuojaja, aik. yhteisöpatentti)	Yhtenäinen patenttisuojaja (aik. yhteisöpatentti) Patenttilitigaatiosopimus (ks. myös EU/2007/0877 Euroopan patenttijärjestelmän kehittäminen)	TEM/ Liisa Huhtala, OM:stä osallistuvana virkamiehenä Jussi Karttunen	U 54/30.4.2000 (Yhtenäinen patenttisuojaja, aik. yhteisöpatentti) U-jatko 12.5.2011 E 47/30.4.2009 (Patenttilitigaatiosop imus)	Neuvosto teki 13.3.2011 päättöksen luvan antamisesta tiiviimpään yhteistyöhön yhtenäisen patenttisuojan (aik. yhteisöpatentti) ja siihen liittyvien kielijärjestelyiden osalta. Komissio antoi 13.4.2011 yhteistyötä koskevat asetusehdotukset.

EU/2009/0744 (Patenttilitigaati osopimus)			E-jatko valmisteilla.	<p>KIKY-neuvostossa 27.6.2011 saavutettiin yhteinen lähestymistapa molempien asetusehdotusten osalta.</p> <p>Unionin tuomioistuin antoi 8.3.2011 neuvoston pyynnöstä lausunnon patenttilitigaatiosopimusluonnoksesta. Lausunnossa katsottiin, että ehdotetussa muodossa sopimusluonnos on perussopimusten vastainen. HU kauden lopulla PJ antoi uuden sopimusluonnoksen tuomioistuinjärjestelmästä, jonka käsittely on alkanut PL kaudella FoP:ssa.</p>
	Pankkitilien saatavuusasetus	VM/ OM:stä osallistuvana virkamiehenä Katri Kummoinen		Komissio antanut suosituksen heinäkuussa 2011. Jos suosituksen ei katsota olevan riittävä tavoitteiden saavuttamiseksi asetusehdotus annetaan vuonna 2012.
	Markkinoiden väärinkäyttöä koskevan direktiivin ja MiFID-direktiivin uudistaminen	VM/ OM:stä osallistuvana Pekka Pulkkinen		Komissio antanee ehdotukset lokakuun loppupuolella 2011. Työryhmäkäsittelyt alkavat heti PL kaudella.
	EU:n puitteet rahoitusalan seuraamusjärjestelmien lähentämiseksi	VM/ OM		Työohjelman mukaan komission ehdotus mahdollisesti vuonna 2011.
	Yhteissijoitusryityksiä koskevan direktiivin muuttaminen säilytysyhteisöjä ja palkkiokäytäntöjä koskevien sääntöjen osalta	VM/ OM:stä osallistuvana virkamiehenä Pekka Pulkkinen		Työohjelman mukaan komission ehdotus mahdollisesti vuonna 2011.
	Yritysrekistereiden välistä yhteistyötä koskevat vaatimukset	VM OM:stä osallistuvana virkamiehenä Jyrki Jauhiainen		Työohjelman mukaan komission ehdotus mahdollisesti vuonna 2011.
	Direktiivi pörssiyhtiöiden avoimuusvelvoitteista	VM OM:stä osallistuvana virkamiehenä Pekka		Komission ehdotus annettaneen lokakuun alussa 2011.

		Pulkkinen		
	Lentomatikustajien oikeuksia koskevan asetuksen 261 tarkistaminen	LVM OM:stä osallistuvana virkamiehenä Katri Kummoinen		Komission ehdotus vuonna 2012.
	Sijoitusrahastodirektiivin muuttaminen (UCITS V)	VM OM:stä osallistuvana virkamiehenä Pekka Pulkkinen		Komission ehdotus 2012
	Direktiivi vähittäismarkkinoille tarkoitetuiksi paketoituiksi sijoitustuotteiksi (PRIPS)	VM OM:stä osallistuvana virkamiehenä Katri Kummoinen		Komission ehdotus 2012.
	Asetus arvopaperikeskuksista	VM OM:stä osallistuvana virkamiehenä Pekka Pulkkinen		Komission työohjelmassa mahdollisena kohtana vuodelle 2011.
	Ehdotus turvaskannereista			Komission ehdotus mahdollisesti vuonna 2011.
EU/2011/1406	Eurooppalainen TFTP (terrorismirahoituksen jäljittämishjelma)	SM OM:stä osallistuu Johannes Leppo		Komission ehdotus annettu heinäkuussa 2011.
	Terrorismin torjunnan oikeudellinen ulottuvuus			
	EU:n sisäisen turvallisuuden strategia			
	Asetus menettelyn luomisesta terrorismista epäiltyjen henkilöiden varojen jäädyttämiseksi EU:ssa	UM		Komission esitys ajoitettu mahdollisena kohtana vuodelle 2011.
	Sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin 2005/29/EY uudistaminen	TEM		Komission ehdotus 2011
EU/2011/0297 EU/2011/1109	Ehdotus Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön ja sen liitteen I muutoksiksi Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen määräaikaisista tuomareista	UM/Henriikka Leppo, Mervi Pere OM:stä osallistuvat Arja Manner ja Sina Uotila	E 20/2011 vp (31.5.2011)	Ehdotukset 7.4.2011. Käsittely jatkuu PL kaudella.
EU/2011/0297	Ehdotus unionin tuomioistuimen työjärjestykseksi	UM/Joni Heliskoski, Henriikka Leppo OM:stä osallistuvat Arja Manner ja Sina Uotila sekä erityisesti avoimuuskysymyksen	E-kirje 3.8.2011 Ehdotuksesta on tarkoitus toimittaa eduskunnalle U-kirjelmä lähiviikkoina E-kirjeen antamisen	Ehdotus 7.6.2011. Käsittely jatkuu PL kaudella.

		osalta Päivi Leino-Sandberg	jälkeen.	
EU/2011/1188	Ehdotus Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan rikosturvallisuustilastoista	VM/Panu Kukkonen; SM/Harri Martikainen; OM/Jarmo Littunen; Tilastokeskus/Jari Tarkoma		

OIKEUSMINISTERIÖN EU-SÄÄDÖSHANKKEET – implementoitavat

Eutori-numero	Nimike	Vastuuvirkamies	U/E-tunnus, notifiointin määräpäivä	Muuta
	RIKOSOIKEUDELLINEN YHTEISTYÖ			
EU/2005/1784	Rikosrekisteritietojen vaihdon järjestäminen ja sisältö jäsenvaltioiden välillä, puitepäätos	Jahkola Katariina, Innanen Tanja	U 27/2006 vp, U-jatkokirje 15.5.2007. Notifiointipvm 27.4.2012	Neuvoston yleisnäkemyks OSA-neuvostossa 12.-13.6.2007. Hyväksytty lopullisesti 4.2.2009. Julkaistu virallisessa lehdessä 7.4.2009, L 93. Työryhmä perustettu, määräaika 30.4.2011. Mietintö luovutettu kesäkuussa 2011.
EU/2008/1037	Eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän perustamisesta (ECRIS), neuvoston päätös	Hietanen Aki, Jahkola Katariina, Innanen Tanja	U 27/2006 vp, U-jatkokirje 15.5.2007. E 62/14.7.2008 Notifiointipvm 7.4.2012	Poliittinen yhteisymmärrys 24.10.2008. Lopullinen hyväksyminen keväällä 2009. Julkaistu virallisessa lehdessä 7.4.2009, L 93. Työryhmä perustettu, määräaika 30.4.2011 (liittyy yllä olevaan asiaan). Mietintö luovutettu kesäkuussa 2011.
EU/2005/0656	Puitepäätos vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen ulottamisesta vankeusrangaistuksiin ja vapaudenmenetyksen käsittäviin toimenpiteisiin (vankien siirtoa koskeva puitepäätos)	Jahkola Katariina, Mikkola Sanna	U 10/17.3.2005 U-jatkokirje 7.6.2006. Notifiointipvm 5.12.2011 HE 10/2011 vp	Yleinen lähestymistapa saavutettiin helmikuussa 2007. Hyväksytty lopullisesti 27.11.2008. Julkaistu virallisessa lehdessä 5.12.2008. L 327. Työryhmämietintö 60/2010. HE annettu kesäkuussa 2011.
EU/2007/0547	Neuvoston puitepäätos ehdollisten ja vaihtoehtoisten rangaistusten tunnustamisesta ja valvonnasta, puitepäätos	Jahkola Katariina, Mikkola Sanna	U 2/2007, U-jatkokirje 28.11.2007 Notifiointipvm 6.12.2011	Yleinen lähestymistapa saavutettiin joulukuussa 2007. Hyväksytty lopullisesti 27.11.2008. Julkaistu virallisessa lehdessä

			HE 10/2011 vp	16.12.2008, L 337. Työryhmämietintö 60/2010. HE annettu kesäkuussa 2011.
EU/2009/0550	Toimivaltaristiriidat, puitepäätös (Ks. myös toimivaltaristiriidat ja ne bis in idem –periaatteen soveltaminen rikosoikeudellisissa menettelyissä, vihreä kirja)	Mikkola Sanna	U 6/2009 vp. (15.2.2009) Notifiointipvm 15.6.2012.	Hyväksyttiin lopullisesti 30.11.2009 neuvostossa. Julkaistu virallisessa lehdessä 11.11.2009, L 328. HE valmisteilla.
EU/2009/1066	Eräät rikosoikeudellisissa menettelyissä Euroopan unionin alueella noudatettavat oikeudet, direktiivi; Tulkkaus ja käännökset	Pulkkinen Kirsi	U 5/2010 U-jatko 6.4.2010 Ks. myös U 55/2009 vp (puitepäätös) Notifiointipvm 27.10.2013	Julkaistu virallisessa lehdessä 26.10.2010, L 280.
EU/2006/1311	Eurooppalainen valvontamääräys Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisissä esitutkintamenettelyissä, puitepäätös	Mikkola Sanna, Jahkola Katariina	U 70/2007, U- jatkokirjelmä 16.10.2008. Notifiointipvm 1.12.2012.	Hyväksyttiin lopullisesti 23.10.2009 neuvostossa. Julkaistu virallisessa lehdessä 11.11.2009, L 294. Työryhmämietintö 23/2011. Mietintö parhaillaan lausunnolla.
EU/2010/0830	Komission ehdotus direktiiviksi ihmiskaupan ehkäisystä, sen vastaisesta taistelusta ja sen uhrien suojelemisesta	Salonen Mirja	U 14/2010 Ks myös U 43/2009 vp (puitepäätös) Notifiointipvm 6.4.2013	Julkaistu virallisessa lehdessä 15.4.2011 (EUVL L 101)

	TIETOSUOJA, PERUSOIKEUDET, EU-KANSALAISSUUS KULUTTAJANSUOJA, YHTIÖOIKEUS, SOPIMUSOIKEUS			
EU/2010/0849	Asetus eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta	Uotila Sina, Majuri Tuula	U 11/2010 vp ja jatkokirjeet 1.4.2012 (asetuksen soveltaminen) 1.3.2012 (viran- omaisista ilmoittaminen)	Julkaistu virallisessa lehdessä 11.3.2011 (EUVL L 65). Työryhmämietintö 21/2011. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syys-lokakuussa 2011.
EU/2005/1421	Puitepäätös henkilötietojen suojasta poliisi- ja rikosoikeudellisessa yhteistyössä (henkilötietojen käsittely rikoksista syyttämiseksi ja rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanemiseksi)	Rantalankila Leena	U 48/2005 vp	2008/977/YOS
EU/2008/1418	3. ja 6. yhtiöoikeusdirektiivin yksinkertaistaminen	Jauhiainen Jyrki	U 78/18.12.2008 Notifiointipvm 30.6.2011 Ahvenanmaan notifiointipvm 13.11.2009	2009/109/EY
EU/2008/1693	Matkustajien oikeudet meri- ja sisävesiliikenteessä, asetus	LVM, OM:ssä osallistuvana virkamiehenä Kummoinen Katri	U 11/2009	Sopu asetuksesta saavutettu 12.10.2010.
EU/2008/1686	Matkustajien oikeudet linja-autoliikenteessä, asetus	LVM, OM:ssä osallistuvana virkamiehenä Kummoinen Katri	U 14/2009vp (12.3.2009) ja U-jatkokirje 24.11.2009 ja 20.5.2010	Sovittelukomiteassa 30.11.2010 sopu, EP äänestää ratkaisusta helmikuussa 2011.
EU/2009/0800	Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjuminen. Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen toteuttaminen, direktiivi (uudelleenlaadittu toisinto)	Tuomo Antila	U 39/2009 vp	Julkaistu virallisessa lehdessä EUVL L 48 23.2.2011 s. 1-10
EU/2008/0564	Osakeyhtiöiden sulautuminen, direktiivi	Jauhiainen Jyrki		Julkaistu virallisessa lehdessä EUVL L 110 29.4.2011 s. 1

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7083
ISBN 978-952-259-175-3 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUSVOSTO
www.om.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 STATSRÅDET
www.jm.fi